

III

M A A T A L O U S

40

MAANVILJELYS JA KARJANHOITO, MEIJERILIIKE

1943

LANTHUSHÅLLNING

40

JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL,
MEJERIRÖRELSEN

L'AGRICULTURE ET L'ÉLEVAGE DU BÉTAIL
LAITERIES

SISÄLLYS.

	Siv.
<i>Tekstiä;</i>	
I. Johdanto	5
II. Maanviljelys	7
Sääsuhteet ja kasvillisuuden kehitys	7
Syysviljat	8
Kevätviljat	8
Peruna ja juurikasvit	9
Heinä ja laidun	10
Maatalousmaan ala	10
Pellon käyttö	10
Niityn ala ja sen käyttö	11
Hehtaarisadot ja sadon kokonaismäärä	12
Sato rehuyksikkönä	12
Sadon arvo	13
Leipäviljan ja perunan kulutuslaskelma	14
III. Karjanhoito	15
Kotieläinten luku	15
Nautayksikköluku	15
Kotieläimet ja pinta-ala	16
IV. Meijeriäike	16
Meijerien luku	16
Maidonlähettäjien suurin lukumäärä	16
Meijerien vastaanottama maito ja kermamäärä	17
Meijerituotantoon käytetty maito ja kermamäärä	18
Meijerien tuotanto	18
Meijerien käynnissäolopäivien luku	21
 <i>Taululiitteitä.</i>	
Taululiite N:o 1. Peltoala ja sato vuonna 1943	24
a) Lääneittäin ja kihlakunnittain	24
b) Maanviljelysseurojen piirissä	28
Taululiite N:o 2. Peltokasvien hehtaarisadot v. 1943, lää- neittäin ja maanviljelysseuroittain	33
Taululiite N:o 3. Niityn pinta-ala ja sato maalaiskunnissa lääneittäin ja maanviljelysseuroittain	33
Taululiite N:o 4. Kotieläimet vuonna 1943	34
a) Lääneittäin ja kihlakunnittain	34
b) Maanviljelysseuroittain	36
Taululiite N:o 5. Meijerien luku ja käynnissäoloaika, mai- donlähettäjien luku ja meijereiden vas- taanottama raaka-aine sekä tuotanto vuonna 1943	38

INNEHÅLL.

	Sid.
<i>Text;</i>	
I. Inledning	5
II. Jordbruk	7
Väderleksförhållandena och växtligheten	7
Höstsåden	8
Vårsåden	8
Potatis och rotfrukter	9
Hö och bete	10
Lantbruksjordens areal	10
Åkernas användning	10
Ångens areal och dess användning	11
Hektarskördarna och skördens totalbelopp	12
Skörden i foderenheter	12
Skördens värde	13
Konsumtionsberäkning av brödsäd och potatis	14
III. Boskapsskötsel	15
Antalet husdjur	15
Antalet nötkreatursenheter	15
Husdjuren och arealen	16
IV. Mejerirörelsen	16
Antalet mejerier	16
Maximiantalet mjölkleverantörer	16
Av mejerierna mottagen mjölk- och gräddmängd	17
Till mejeriproduktionen använd mjölk och grädd	18
Mejeriernas produktion	18
Dagar, då mejerierna varit i gång	21
 <i>Tabellbilagor;</i>	
Tabellbilaga N:o 1. Akerareal och skörd år 1943	24
a) läns- och häradsviis	24
b) Inom lantbrukssällskapens områ- den	28
Tabellbilaga N:o 2. Åkerväxternas hektarskördar år 1943, länsvis och inom lantbrukssällskapen	32
Tabellbilaga N:o 3. Ångsarealen och skörden i landskom- munerna länsvis och inom lantbruks- sällskapen	33
Tabellbilaga N:o 4. Husdjuren år 1943	34
a) Läns- och häradsviis	34
b) Inom lantbrukssällskapen	36
Tabellbilaga N:o 5. Antal mejerier och tiden, då meje- rierna varit i gång, antalet leverantö- rer och mängden av i mejerierna mot- taget råämne samt produktionen år 1943	38

I. Johdanto.

Vuoden 1943 maataloustilaston peltoalan käyttöä ja satomääriä koskeva osa perustuu maatalousministeriön tuotanto-osaston ja valtioneuvoston asettaman sadonarvioimistoimikunnan toimesta hankittuun ensitietoa-aineistoon. Kotieläimiä koskeva tilasto on laadittu kansanhuoltoministeriön maaliskuun alussa 1943 toimeenpaneman yleisen kotieläinlaskennan tulosten pohjalta.

Tiedot peltoalan käytöstä kerättiin maatalousministeriön alaisten viljelyspäälliköiden toimesta kaikilta maatalous- ja asuntoviljelmiltä, joilla on peltoa yksi hehtaari tai enemmän. Niiden henkilöiden, joiden hallinnassa on peltoa yhtä hehtaaria vähemmän, oli itse toimitettava peltoalan käyttöä koskeva ilmoituksensa kansanhuoltolautakunnalle. Ilmoitusvelvollisia olivat kaikki henkilöt, joilla oli viljelyksessään viljaa tai jotka viljelivät perunaa vähintään 5 aarin suuruisella alalla tai joilla oli viljelyksessä peltoa yhteensä 25 aaria tai enemmän.

Kuten kahtena edellisenä vuonna, korjattiin ensiaineiston perusteella laskettuja peltoalatietoja myöskin v. 1943 yleisen maatalouslaskennan tuloksia tai aikaisemmin suoritettuja kunnallisia veromittauksia vertailuaineistona käyttäen. Kuitenkaan ei tällä kertaa, päinvastoin kuin v. 1942, korjattu muiden kuin niiden kuntien ensiaineistosta laskettuja aloja, joista mittaustiedot oli käytettävissä, koska lääneittäin laskettujen korjauskertoimien käyttäminen osoittautui yksityisten kuntien kohdalla harhaanjohtavaksi. Vuosien 1942 ja 1943 tilastolliset peltoalat eivät näinollen ole täysin vertailukelpoisia. — Samoin kuin edellisinäkin vuosina, korjattiin eri viljelyskasvien aloja samassa suhteessa kuin kokonaispeltoaloja.

Niittyalat perustuvat yleensä v. 1941 suoritettuun maatalouslaskentaan, mutta niissäkin on veromittauksien avulla tehty korjauksia, joiden johdosta ala on suurentunut. Moskovan rauhassa luovutetun alueen tilastoluvut on kuitenkin laskettu sodanedellisen, kihlakunnittaisen tilaston perusteella.

Hehtaarisatojen selvittämiseksi annettiin alueneuvojien tehtäväksi valita toimintapiireissään, jotka käsittivät tavallisesti yhden, harvemmin kaksi tai kolme kuntaa, tärkeimmistä viljelyskasveista piirin keskimääräisiä kasvuolosuhteita edustavia tarkkailulohkoja, joiden hehtaarisadot oli selvitettävä punnituksilla tai mittauksilla. Tällaisia lohkoja oli valittava, sikäli kuin asianomaisen kasvin viljelysala alueella oli suurempi erityisesti määrättyä vähimmäisalaa — leipä-

I. Inledning.

Den del av 1943 års lantbruksstatistik som behandlar åkerarealens användning och skördemängderna grundar sig på det primärmaterial, som införskaffats på uppdrag av lantbruksministeriets produktionsavdelning och den av statsrådet tillsatta skördeuppskattningsnämnden. Den del av statistiken, som behandlar husdjuren är utarbetad på grund av resultatet för den av folkförsörjningsministeriet i början av mars år 1943 verkställda allmänna husdjursräkningen.

Uppgifterna om åkerarealens användning insamlades på uppdrag av de under lantbruksministeriet underlydande odlingscheferna från alla lantbruks- och bostadslägenheter, vilka ha 1 ha åker eller mera. De personer, i vilkas ägo finnes åker mindre än 1 ha, måste själva till folkförsörjningsnämnden ombestyras sin rapport, som berör åkerarealens användning. Skyldiga att deklarerat voro alla de personer, vilka på sin lägenhet hade spannmål eller vilka odlade potatis på ett område av minst 5 ars storlek, eller vilka på sin lägenhet hade åker tillsammans 25 ar eller mera.

Såsom under de 2 föregående åren korrigerade man år 1943 de på basen av primärmaterial beräknade arealuppgifterna användande som jämförelsematerial resultatet av den allmänna lantbruksräkningen eller av tidigare verkställda kommunala beskattningsmätningar. Likväl korrigerades ej denna gång, i motsats till år 1942, de räknade arealerna från andra kommuners primärmaterial än från dem där mätninguppgifter voro att tillgå, emedan användandet av länsvis beräknade korrigeringskoefficienter visade sig vara vilseledande vad beträffar enstaka kommuner. De statistiska åkerarealerna för åren 1942 och 1943 äro sålunda ej fullkomligt jämförelsedugliga. Såsom under föregående år korrigerades de olika odlingsväxternas arealer i samma proportion som de totala åkerarealerna.

Ångsarealerna grunda sig i allmänhet på den år 1941 verkställda lantbruksräkningen, men även vad dem beträffar har man med hjälp av beskattningsmätningar gjort korrigeringar varigenom arealen har förstörats. De statistiska talen för det vid Moskva-freden avträdde området äro likväl beräknade på grund av den före kriget häradsvis publicerade statistiken.

För att utreda hektarskördarna gav man i uppdrag åt kretsinstruktörerna att utvälja i sina verksamhetsdistrikt, vilka vanligen omfattade en, mera sällan 2 eller 3 kommuner, av de viktigaste odlingsväxterna kontrollskiften representerande distriktets genomsnittliga växtförhållanden och vilkas hektarskördar skulle utredas genom vägningar eller mätningar. Sådana skiften skulle väljas, i den mån som odlingsarealen för ifrågavarande växt på området var större

viljoilla 20—50 ha, kauralla ja heinällä 100 ha — kussakin alueneuvojapiirissä riippuen kasvin viljelysalasta vähintään 3, enintään 8 ja lohkojen suuruuden tuli olla viljakasveilla vähintään 0.5 ha, herneillä 0.25 ha, perunoilla 0.20 ha ja heinällä 1 ha. Jotta lohkojen valinta tulisi suoritetuksi mahdollisimman asiallisesti ja tarpeellisella huolella, tuli lohkojen valintaan osallistua myöskin naapurialueen alueneuvojan, minkä lisäksi tehtävän suoritusta valvoivat tarkastusmatkoja tekemällä maakunnalliset sadonarviomislautakunnat sekä valtakunnan sadonarviomistoimikunta, joihin kuuluu valtiovallan sekä tuottajain ja kuluttajain edustajia.

Kunkin alueneuvojapiirin keskimääräiset hehtaarisadot tarkkailunalaisista viljelyskasveista on laskettu aritmeettisina keskiarvoina tarkkailulohkojen sadoista. Kokonaissadot on laskettu kunnittain kertomalla kunkin kunnan viljelysala asianomaisen alueneuvojapiirin keskihehtaarisadolla.

Viljasadot on muunnettu ulkokuivaa, ilman erityistä puhdistusta kauppaan kelpaavaa puintitulosta vastaaviksi. Perunasatoon on laskettu kuuluvaksi myöskin pienet ja ruttoiset mukulat.

Kansanhuollollisesti vähemmän tärkeiden viljelyskasvien hehtaarisatoja ei ole selvitetty tarkkailulohkoilta, vaan ovat alueneuvojat saaneet ilmoittaa satoarvionsa alueellaan tekemiensä yleisten havaintojen perusteella. Tällä tavalla on saatu sekulin, lantun, turnipsin, muiden juurikasvien ja vihantarehun sekä niittyheinän satotilaston perustana olevat tiedot. Sokerijuurikkaan sato on esitetty Suomen Raakasokeritehdas Oy:n laskutusten perustana olevien tietojen mukaisena. Heinänsiemenen ja kuitukasvien sadoista ei v. 1943 hankittu lainkaan tietoja.

Kotieläinlaskenta suoritettiin maaliskuun 1—10 päivien välisenä aikana kaikissa maalaiskunnissa, kaupungeissa ja kauppaloissa, lukuunottamatta eräitä pohjoisia Oulun ja Lapin läänin kuntia sekä Karjalan kannaksen rajakuntia. Laskenta koski kaikkia karjanomistajia tai -haltijoita, eläinten laatuun tai lukuun katsomatta. Tietojen kerääjinä toimivat kansanhuoltolautakuntien valitsevat henkilöt, joiden oli hankittava tiedot jokaisesta piirin karjasta jokaisessa karjasuojassa itse käyden.

Vuoden 1943 maataloustilaston tulokset on edellimmäintuvin poikkeuksin laskettu vuoden 1939 rajojen sisäpuolella olevalta valtakunnan alueelta. Tilastoon ovat sisältyneet myöskin kaupunkien alueilla olevat viljelmät. Koska vuotuinen tilasto ennen vuotta 1941 on käsittänyt vain maalaiskunnat, on näiden tilastoluvut vertailumahdollisuuksia silmälläpitäen tekstiosassa esitetty kaupunkien ja maan kokonaislukujen rinnalla.

Meijeritilasto on laadittu samoja periaatteita noudattaen kuin edellisinä vuosina.

än den särskilt bestämda minimiarealen — för brödsäden 20—50 ha för havren och höet 100 ha — i varje kretsinstruktörsdistrikt beroende på växtens odlingsareal minst 3, högst 8 st. och skiftenas storlek borde vara för spannmålsväxterna minst 0.5 ha, för ärtorna 0.25 ha, för potatisen och rotfrukterna 0.20 ha samt för höet 1 ha. På det att valet av skiftena må utföras så sakligt som möjligt och med nödig omsorg, måste vid valet av skiften deltaga även grannområdets kretsinstruktör, varvid uppdragets utförande ytterligare bevakades genom företagna inspektionsresor av lantbrukssällskapens skördeuppskattningsnämnder samt den centrala uppskattningsnämnden, vilka bestodo av representanter för statsmakten samt för producenter och konsumenter.

Medelhektarskördarna för de kontrollunderkastade odlingsväxterna i varje kretsinstruktörsdistrikt har man beräknat som aritmetiska medelvärden för kontrollskifternas skördar. Totalskördarna äro beräknade kommunvis genom att multiplicera varje kommuns odlingsareal med medelhektarskörden för respektive kretsinstruktörsdistrikt.

Spannmålsskördarna äro reducerade, så att de motsvara utetorkat, utan särskild rensning köpdugligt tröskningsresultat. Till potatisörden har räknats även små och av röta angripna knölar.

Hektarskördarna av för folkförsörjningen mindre viktiga odlingsväxter äro icke utredda från kontrollskiftena utan kretsinstruktörerna ha fått uppgiva sin skördeuppskattning på grund av sina allmänna observationer på området. På detta sätt har man fått de uppgifter, som bilda grund för skördestatistiken för blandsäd, kålrötter, andra rotfrukter, grönfoder samt ängshö. Sockerbetornas skörd har framställts enligt uppgifter grundade på Finlands Råsockerfabriks A. B:s fakturerering. Över höfröets och fiberväxternas skördar har man ej år 1943 förskaffat sig några uppgifter.

Husdjursräkningen utfördes under tiden för 1—10 mars i alla landskommuner, städer och köpingar, med undantag av några nordliga kommuner i Uleåborgs och Lapplands län samt gränskommuner på Karelska näset. Räkningen berörde alla boskapsägare eller innehavare, oberoende av boskapens kvalitet eller kvantitet. Som insamlare av uppgifterna verkade av folkförsörjningsnämnderna valda personer, vilka hade att införskaffa uppgifter om varje boskap i sitt distrikt genom att själva besöka varje boskapsstall.

Resultaten av 1943 års lantbruksstatistik äro med ovannämnda avvikningar beräknade från det inom 1939 års gränser belägna riksområdet. I statistiken har ingått även de på städernas områden belägna odlingarna. Emedan den årliga statistiken före år 1941 har omfattat blott landskommunerna, äro de statistiska talen för dem med beaktande av jämförelsemöjligheterna framställda i textavsnittet vid sidan av de totala talen för städerna och landet.

Mejeristatistiken är uppgjord enligt samma principer som under föregående år.

II. Maanviljelys.

Sääsuhteet ja kasvillisuuden kehitys. Sääsuhteista ja niiden vaikutuksesta kasvillisuuden kehitykseen viljelyskautena 1942—43 esitettäköön maataloushallitukselle saapuneiden vuodontuloilmoitusten ynnä ilmatieteellisen keskuslaitoksen kuukausitiedonantojen perusteella seuraavaa.

Sääsuhteet. Talvikausi 1942—43 oli edellisiin verrattuna huomattavan leuto. Erityisesti kevättalvi helmikuulta lähtien oli tuntuvasti normaalia lämpimämpi, ja kevään tulo oli poikkeuksellisen aikainen. Kevätkyntöjä voitiin ryhtyä suorittamaan jo huhtikuun puolivälin jälkeen, ja kylvöt voitiin aloittaa saman kuun lopulla. Kasvukauden alkuvuorot olivat myöskin normaalia lämpimämpiä toukokuun keskilämpö oli nimittäin 1—1.3° sitä korkeampi ja kesäkuun alkupuoliskon lämpö esim. Helsingissä ylitti normaalin n. 3 asteella. Kesäkuun loppupuoliskon lämpötila oli maassa normaali tai 1° tätä alempi. Sadetta saatiin maan eteläosassa toukokuulla keskimäärin 82 %, kesäkuulla 109 % normaalimäärästä. Kesäkuun loppupuolisko oli Uudenmaan, Viipurin, Mikkelin ja Hämeen lääneissä runsassateinen; heinäkuun alkupuoliskolla satoi koko maassa poikkeuksellisen runsaasti, s. o. melkein kaikkialla yli kaksinkertaisesti normaalisademäärään verrattuna. Sadekauden jälkeen, jona lämpötila oli 1—3° normaalista alhaisempi, seurasi noin kaksi viikkoa kestänyt lämmin ja pääasiassa poutainen kausi, mutta elokuun alkupuolisko muodostui jälleen erittäin runsassateiseksi, sademäärän ylittäessä normaalisen eräissä Etelä-Suomen lääneissä lähes kolminkertaisesti, Ahvenanmaalla jopa nelinkertaisesti. Elokuun puolivälistä lähtien oli kuukauden ajan suhteellisesti poutaista; mainitun kuun loppupuoliskolla satoi Etelä-Suomessa n. 72 % normaalimäärästä, syyskuun alkupuoliskolla vain 10 %. Syyskuun loppupuoli ja lokakuun ensimmäinen viikko olivat vielä hyvin sateisia, mutta loppusyksy oli poutaisempi. Aina heinäkuun puolivälistä alkaen pysytteli lämpötila normaalisena tai jonkin verran sitä lämpimämpänä.

Kasvukausi kokonaisuudessaan oli sateisimpia, mitä tunnetaan, ollen lähinnä verrattavissa sateisuudestaan kuuluisaan vuoteen 1928. Kasvukausi oli kuitenkin samalla yleensä normaalia lämpimämpi, millä seikalla oli suotuisa vaikutus vuoden satotuloksiin. Siellä täällä erityisesti syyskuun alkupäivinä sattuneet hallat olivat heikkoja ja vain paikoin lievästi vahingoittivat perunaa ja pohjoisessa myös alavilla mailla kasvanutta kevätiljaa.

Runsaat sateet myöhästyttivät ja vaikeuttivat erityisesti heinä- ja syysviljojen korjuuta ja aiheuttivat laajassa mitassa laatutappioita. Mm. rukiissa esiintyi huomattavasti itämisvahinkoja. Syysviljojen

II. Jordbruk.

Väderleksförhållandena och växtlighetens utveckling. Angående väderleksförhållandena samt dessas inverkan på växtlighetens utveckling under odlingsperioden 1942—43 må med stöd av till lantbruksstyrelsen ingångna årsväxtrapporter samt meteorologiska centralanstaltens månadsbulletiner anföras följande.

Väderleksförhållandena. Vintern 1942—43 var i jämförelse med föregående vintrar anmärkningsvärt mild. Särskilt var vårvintern ända ifrån februari månad betydligt varmare än det normala, och vårens inträde var exceptionellt tidigt. Vårplöjningarna kunde vidtaga redan efter medlet av april och sädden kunde påbörjas i slutet av samma månad. De första veckorna av växtperioden voro även mer än normalt varma; maj månads medeltemperatur var nämligen 1—1.3° högre och under juni månads förra hälft var temperaturen t. ex. i Helsingfors c. 3° varmare än det normala. Under juni månads senare hälft rädde i landet delvis normaltemperatur, delvis 1° under. Nederbörden utgjorde i landets södra del under maj månad 82 % och juni månad 109 % av det normala. Juni månads senare del var i Nylands, Viborgs, St. Michels och Tavastehus län regndiger; under juli månads förra hälft regnade det över hela landet exceptionellt ymnigt, d. v. s. nästan över allt mer än dubbelt mot den normala mängden. Efter regnperioden under vilken temperaturen var 1—3° under normalvärme följde en c. två veckors varm period med huvudsakligen uppehållsväder, men augusti månads förra hälft gestaltade sig åter särdeles regnig så att regnmängden överskred i en del Södra-Finlands län nära det trefaldiga normalmättet; på Åland till och med det fyrfaldiga. Från medlet av augusti var det en månads tid förhållandevis uppehållsväder; under sagda månads senare del regnade det i Södra-Finland c. 72 % av det normala, under förra delen av september endast 10 %. Senare delen av september och första veckan av oktober voro ännu ganska regniga men på senhösten var det mera uppehållsväder. Ända från slutet av juli höll sig temperaturen normal eller något däröver.

Denna växtperiod i sin helhet hörde till de mest regniga, som man känner och var närmast jämförbar med det för sin regnighet ryktbara året 1928. Dock var växtperioden samtidigt i allmänhet mer än av normal värme, vilken omständighet hade en gynnsam inverkan på årets skörderesultat. Här och var förekomma särskilt under september månads första dagar froster, vilka voro svaga och skadade blott ställvis lindrigt potäterna samt i norr även vårsåden på låglänta marker.

Ymniga regn fördröjde och förhindrade bärgningen i synnerhet av höet och höstsåden och åstadkommo kvalitetsförluster i stor omfattning. Bl. a. led rågen ansemlig skada till följd av groning. Sädden av höst-

kylvö myöhästyi verrattain yleisesti kesantomaiden märkydestä ja siemenviljan puinnin viivästyisestä johtuen. Myöskin kylvöalat jäivät tästä syystä asetettuja tavoitteita pienemmiksi.

Syysviljat. Syysviljojen, erityisesti rukiin oraat olivat talven jäljeltä verrattain yleisesti heikkoja, jopa paikoin kokonaan epäonnistuneitakin. Varsinkin Moskovan rauhassa luovutetulla alueella olivat ruislaihot pahasti harventuneita, johtuen edellisestä syksynä suoritettujen kylvöjen myöhästymisestä ja siemenen heikonlaisesta laadusta. Muualla oli heikkoja syysviljan oraita suhteellisesti eniten maan länsiosassa, nimittäin Keski- ja Etelä-Pohjanmaan, Varsinais-Suomen ja Satakunnan maanviljelysseurojen alueilla. Monin paikoin ilmoitettiin oraiden heikkouden syyksi lumihope tai jääpolte, mutta myöskin peltojen heikkolla kasvukunnolla lienee ollut osuutensa asiassa.

Rukiin heilimöiminen alkoi eteläisissä lääneissä 13—15 päivinä kesäkuuta, idässä ja pohjoisessa 20—25 p., paitsi Lapin läänissä vasta heinäkuun 2 p:n vaiheilla. Heinäkuun alkupuoliskon ja elokuun sateet lakouttivat viljaa varsin pahasti ja runsaan kosteuden vuoksi lakovilja, samoinkuin kuhilaille korjattukin, alkoi monissa tapauksissa itää. Tästä aiheutui tuntuvia vahinkoja; yksityisistä kunnista ilmoitettiin jopa kolmannen osan sadosta pilaantuneen. Rukiin leikkuuta, joka alkoi maan eteläosassa yleisimmin elokuun ensimmäisellä viikolla, hidastuttivat sateet huomattavasti. Se suoritettiin loppuun Mikkelin läänissä yleisimmin 14 p:ään, Undellamaalla ja Turun ja Porin lääneissä 18—20 p:ään mennessä, muualla tätäkin myöhemmin. Rukiin sato arvosteltiin lokakuulla keskinkertaisista huonommaksi (satoluku 4.3).

Syysvehnän korjuu alkoi yleisesti elokuun puolivälissä, Hämeen läänissä ja Ahvenanmaalla kuitenkin vasta saman kuun 24 päivän vaiheilla. Korjuu päättyi osaksi vasta syyskuun puolella. Sato arvosteltiin lokakuulla keskinkertaiseksi (5.4).

Syysrukiin kylvö vuoden 1944 satoa varten alkoi eteläisissä lääneissä elokuun 20 päivän vaiheilla, päättyen eräissä lääneissä vasta syyskuun 7—9 päivinä. Kuopion ja Vaasan lääneissä kylvö alkoi elokuun puolivälissä, Lapin läänissä jo 6 päivän vaiheilla elokuuta. Lokakuulla ilmoitettiin kylvöjen kaikkialla orastuneen tyydyttävästi, mutta etanoiden tuhoja ilmoitettiin monista kunnista.

Kevätviljat. Kevätviljojen kylvöt voitiin suorittaa poikkeuksellisen edullisten olosuhteiden vallitessa. Kylvötoihin päästiin harvinaisen aikaisin ja niitä voitiin suotuisien säiden vallitessa miltei keskeytyksettä jatkaa kesäkuun alkupuolelle saakka. Alkukesän lämpimyyden ja riittävä kosteus edistivät oraiden kehitystä. Myöhemmin kesällä vallinneet runsaat sateet, jotka yleisesti lakouttivat viljan, hidastuttivat kuitenkin kevätilviljojen tuleentumista. Lakoutumisen vuoksi muodostui sadonkorjuu työlääksi ja jatkui työvoiman ja moottoripetrolin puutteen vuoksi huomattavasti tavallista myöhempään syksyyn.

Kevätvehnän kylvö alkoi Etelä-Suomessa yleisimmin toukokuun ensimmäisinä päivinä, Ahvenanmaalla jo huhtikuun 20 päivän vaiheilla ja tuli loppuun suoritetuksi toukokuun puoliväliin tai viimeistään

säden förseendes rätt allmänt till följd av vätan på trädesåkrarna samt emedan tröskningen av utsädespannmål förseendes. För sådd planerade arealer blevo även till följd härav reducerade.

Höstsäden. Höstsädsbroddarna synnerligast rågbroddarna voro efter vintern jämförelsevis allmänt svaga ja ställvis totalt miserabla. I synnerhet på det i Moskva-freden avträdde området hade rågbrodden svårt glesnat, vilket härledde sig av såddens sena verkställande under föregående höst samt av utsädets kläna kvalitet. Annorstädes förekommo svaga höstbroddar jämförelsevis mest i landets västra delar, nämligen inom Mellersta- och Syd-Österbottens, Egentliga-Finlands och Satakunta lantbrukssällskaps områden. Från många orter anmäldes som orsak till broddarnas svaghet snömögel och isbränna, men åkrarnas svaga växtstånd torde även haft sin andel i saken.

Rågens blomning började i de södra länen den 13—15 juni i öster och i norr 20—25, utom i Lapplands län först omkring den 2 juli. Regnen under juli månads förra del och i augusti slog ned grödan mycket illa och till följd av ymnig nederbörd började liggsäden, ävensom den i skylar uppsatta säden, i många fall gro. Detta medförde kännbar skada; från några kommuner anmäldes att inemot en tredjedel av skörden förfarits. Rågskörden som i landets södra del allmänt började under augusti månads första vecka, förseendes kännbart av regn. Skörden avslutades i St. Michels län omkring den 14, i Nylands samt Åbo- och Björneborgs län den 18—20 samt annorstädes än senare. Rågskörden uppskattades i oktober till under medelgod (skördetalet. 4.3).

Skörden av höstveten påbörjades allmänt i medlet av augusti månad i Tavastehus län och på Åland dock först omkring den 24 i sagda månad. Skörden avslutades delvis in på september månad. Veteskörden uppskattades i oktober till medelgod. (5.4).

Sådden av höstråg för 1944 års skörd började i de södra länen omkring den 20 augusti och avslutades i några län först 7—9 september. I Kuopio och Vasa län började sådden i medlet av augusti månad, i Lapplands län redan omkring den 6 augusti. I oktober rapporterades att brodden efter sådden överallt sköt tillfredsställande upp, men att snigeln i många kommuner gjort skada.

Värsäden. Värsäden kunde verkställas under exceptionellt gynnsamma förhållanden. Sådden kunde påbörjas sällsynt tidigt och kunde under gynnsamma väderleksförhållanden fortsättas nästan utan avbrott ända till juni månads början. Den varma försommaren och tillräcklig fuktighet befördade broddens utveckling. Senare på sommaren inträffade ymniga regn, som i allmänhet slog ned grödan, hämmade dock värsädens mognad. Till följd av liggsäd gjorde sig skörden arbetsdryg och fortgick i brist på arbetskraft och motorbränsle till märkbart senare än vanligt in på hösten.

Värvetets sådd började i Södra-Finland allmänt under maj månads första dagar, på Åland redan omkring den 20 april och slutfördes till medlet av maj eller senast till den 24. Skörden påbörjades i de flesta

24 päivään menessä. Korjuu alkoi useimmissa lääneissä elokuun 25—28 päivinä ja päättyi syyskuun 10—15 päivinä. Sato arvosteltiin lokakuulla keskinertaiseksi (5.1).

Ohran kylvöön ryhdyttiin Ahvenanmaalla jo huhtikuun viimeisinä päivinä, muualla eteläosassa maata toukokuun 11—14 päivinä, pohjoisissa lääneissä vasta 16—21 päivinä. Kylvö suoritettiin loppuun viimeistään kesäkuun alkuun mennessä. Korjuu alkoi Keski- ja Pohjois-Suomessa elokuun puolivälissä tai vähän sitä ennen — Lapin läänissä kuitenkin vasta 18 päivän vaiheilla — ja päättyi kuun loppulla. Maan eteläosassa alkoi korjuu vähän myöhemmin (18—25 päivinä) ja jatkui osaksi vielä syyskuun ensimmäisillä viikoilla. Maan ohrasato arvosteltiin vuodentuloilmoituksissa keskimäärin keskinkertaiseksi. (5.2).

Kauran kylvö aloitettiin Ahvenanmaalla huhtikuun 20 päivän vaiheilla sekä muualla, Oulun lääniä myöten, yleisimmin 3—8 päivinä toukokuuta. Kylvö päättyi yleensä saman kuun 21—26 päivinä. Korjuuseen ryhdyttiin eteläisissä lääneissä tavallisimmin elokuun 24—28 päivinä, muualla yleensä vähän aikaisemmin. Se jatkui useissa lääneissä keskimäärin syyskuun lopulle tai myöhemmäksikin. Kaurasato arvosteltiin niinkään keskinkertaiseksi (5.1).

Sekaviljan ja palkokasvien sadot arvosteltiin lokakuulla keskinkertaisiksi (5.0 ja 4.6). Erityisesti herneen sato osoittautui hyvin vaihtelevaksi.

Peruna ja juurikasvit. Perunan istutus alkoi maan etelä- ja keskiosissa yleisimmin 17—22 päivinä toukokuuta, pohjoisessa kuun loppulla, ja tuli loppuun suoritetuksi yleensä kesäkuun alkuun mennessä tai sen ensimmäisellä viikolla. Kasvuston kehitys oli yleensä suotuisa, kunnes elokuun alussa alkoi esiintyä ruttoa, etenkin Uudenmaan, Hämeen ja Mikkelin lääneissä. Eri maanviljelysseuroissa arvioitiin ruttoisten perunoiden osuuden vaihtelevan 4—34 % välillä. Ruton ohella esiintyi perunasyöpää, joka oli levinnyt osaksi uusillekin alueille. Hallowien tuhot jäivät v. 1943 suhteellisesti vähäisiksi. Perunan nosto alkoi maan eteläosassa yleisimmin syyskuun 10—20 p. välisenä aikana ja tuli keskimääräisesti katsoen loppuun suoritetuksi lokakuun 10 päivään mennessä. Perunasato arvosteltiin koko maassa keskinkertaiseksi (5.2), mutta sadon suuruus vaihteli suuresti eri paikkakunnilla, vieläpä saman tilan eri viljelyksilläkin.

Rehunauriin kylvö alkoi eteläisissä lääneissä yleisimmin toukokuun 10—15 päivinä. Sokeri- ja rehujuurikkaiden kylvö alkoi monessa tapauksessa jo huhtikuulla. Juurikasveissa oli alkukesällä runsaasti tuholaisia. Lantun ja muiden ristikkukaisten juurikasvien taimet tuhoutuivat laajoilta aloilta kirppujen ja sinappikuoriaisten hävittäminä, kun taas sokerijuurikasmailla aiheutti haiskiainen paikoin vakavia vaurioita. Sato muodostui loppukesän runsaiden sateiden vuoksi kuitenkin paremmaksi kuin tuholaiden runsaan esiintymisen ja kasvustojen harvuuden vuoksi yleensä odotettiin. Eräillä seuduilla ja tiloilla jäi juurikasvien sato kuitenkin perin alhaiseksi, lähennellen jopa katoa. Koko maan juurikasvisato arvosteltiin keskinkertaista huonommaksi (4.4). Juurikasvien nosto

län den 25—28 augusti och avslutades 10—15 september. Avkastningen uppskattades i oktober månad till medelgod (5.1).

Kornsådden vidtog på Åland redan under april månads sista dagar annorstädes i landets södra delar den 10—14 maj och i de norra länen först 16—21 maj. Sådden slutfördes senast till ingången av juni. Skörden började i Mellersta- och Norra-Finland i medlet av augusti eller litet därförinnan — i Lapplands län dock först omkring den 18 — och avslutades i slutet av månaden. I landets södra del började skörden litet senare (18—25 augusti) och fortgick delvis ännu in på september månads första vecka. Avkastningen av kornet i landet uppskattades i årsväxt-rapporterna till i medeltal medelgod (5.2).

Havresådden påbörjades på Åland omkring den 20 april samt annorstädes, ända till Uleåborgs län, allmännast den 3—8 maj. Sådden avslutades i allmänhet den 21—26 i samma månad. Skörden inleddes i de södra länen allmännast den 24—28 augusti annorstädes allmänt litet tidigare. Den pågick i flere län i medeltal till slutet av september eller än senare. Havreskörden uppskattades jämväl till medelgod (5.1).

Blandsäd och baljväxter. Avkastningen av dessa växter uppskattades i oktober till medelgod (5.0 och 4.6). Speciellt visade sig skörden av ärter mycket varierande.

Potatis och rotfrukter. Potatissättningen började i landets södra och mellersta delar allmännast den 17—22 maj, i norr under slutet av månaden, och slutfördes i allmänhet vid ingången av juni månad eller under dess första vecka. Växtlighetens utveckling var överhuvud gynnsam, tills i början av augusti röta började yppa sig i synnerhet i Nylands, Tavastehus och S:t Michels län. Graden av hos potäterna förekommen rötsjuka har inom skilda lantbrukssällskap uppskattats variera mellan 4—34 %. Utom röta förekom potatiskräfta, som fått utbredning på flere områden. Frostskadorna år 1943 blevo relativt små. Potatisupptagningen påbörjades i landets södra del allmännast under tiden 10—20 september och blev i medeltal undanörd till den 10 oktober. Potatis-skörden över hela landet uppskattades till medelgod (5.2), men skördens riklighet varierade i hög grad på olika orter, ja till och med på samma lägenhetsodlingar.

Foderrovor. Sådden började i de södra länen allmännast 10—15 maj. Sådden av socker- och foderbetor började mångenstädes redan i april. Rotfrukterna besvärades under försommaren i hög grad av skadeinsekter. Plantor av kålrot och andra till kruciferer hörande rotfrukter förstördes på vida områden av jordloppor och senapsbaggar, medan stinklarven ställvis åstadkom allvarsam skada på sockerbetsfält. Avkastningen utvecklade sig dock till följd av sensommarens rikliga regn bättre än man med anledning av skadeinsekters rundliga förekomst och växtlighetens gleshet i allmänhet hade väntat. På några trakter och lägenheter blev rotfruktsskörden dock mycket låg och närmade sig nära nog missväxt. Avkastningen av rotfrukter över hela landet upp-

suoritettiin eteläisissä lääneissä yleisimmin lokakuun alkupuoliskolla, muualla viikkoa tai paria aikaisemmin.

Heinä ja laidun. Apilan hyvän talvehtimisen ja alkukevään suotuisien sääsuhteiden vuoksi muodostui kylvöheinäsato määrältään edellisten vuosien satoja melkoista suuremmaksi. Sen laatu jäi kuitenkin heikonlaiseksi osaksi heinäkuun alkupuoliskolla sattuneiden runsaiden sateiden, osaksi heinäkorjuun myöhästymisen johdosta. Korjuu, joka eteläosassa maata alkoi yleisesti heinäkuun ensimmäisellä viikolla, jatkui miltei kaikkialla heinä—lokuun vaiheeseen tai sen ohikin. Vuodontuloihmoituksissa arvosteltiin heinäosato lokakuulla keskinkertaiseksi (5.3). Niittyheinän sato arvosteltiin samaan aikaan keskinkertaista huonommaksi (4.3). Laidun arvosteltiin kesäkuulla keskinkertaiseksi tai keskinkertaista paremmaksi, heinäkuulla ja elokuulla enimmäkseen keskinkertaista paremmaksi, syyskuulla ja lokakuulla keskinkertaiseksi, syyskuulla kuitenkin Etelä-Suomen lääneissä keskinkertaista paremmaksi. Timotein siemensato oli saatujen tietojen mukaan yleisesti hyvä ja heinänsiemenen sato muodostui siten paremmaksi kuin edellisinä vuosina.

Eri viljelyskasvien kasvutila eri ajankohtina kasvukauden kuluessa näkyi seuraavista suhdeluviista, jotka osoittavat, millaisiksi satotoiveet tai jo korjatut sadot on keskimäärin arvosteltu maataloushallitukselle kesän aikana saapuneissa vuodontuloihmoituksissa.¹⁾

			Syysvehnä Höstvete	Kevätvehnä Värvete	Ruis Råg
Kesäk. — Juni	15 p. 1943		5.5	5.3	4.7
Heinäk. — Juli	» » »		5.5	5.3	4.7
Elok. — Augusti	» » »		5.5	5.1	4.5
Syysk. — Septemb.	» » »		5.5	5.0	4.4
Lokak. — Oktober	» » »		5.4	5.1	4.3
» —	» » 1942		3.7	5.0	4.5

Maatalousmaan ala. Puutarhan, pellon, niityn ja raivatun laitumen ala on ollut kokonaisuudessaan ja prosentteina koko maa-alasta seuraava:

Puutarha — Trädgård	9 709
Peltoa — Åker	2 626 291
Niittyä — Naturlig äng	386 641
Raivattua laidunta — Uppröjd betesmark	74 590

Pellon käyttö. Peltomaan käyttö eri viljelyskasveilla ja kesannoksi v. 1943 selviää lääneittäin, kihlakunnittain ja maanviljelysseuroittain liitetaulukoista 1. Noudattaen jonkinverran yksityiskohtaisempaa jaoittelua kuin liitetaulukoissa esitetään seuraavassa koko maata koskeva yhdistelmä (hehtaareina).

¹⁾ Vuodontulotoiveitten ilmoittamisessa on käytetty numeroasteikkoja jossa 8 tarkoittaa erittäin hyvää, 7 hyvää, 6 keskinkertaista parempaa, 5 keskinkertaista, 4 keskinkertaista huonompaa, 3 huonoa vuodontuloa, 2 melkein katoa ja 1 katoa.

skattades till under medelmåttig (4.4). Rotfruktsupptagningen utfördes i landets södra län allmännast i början av oktober, annorstädes en eller par veckor tidigare.

Hö och bete. I följd av klöverns goda övervintring och gynnsamma väderleksförhållanden under våren utvecklade sig skörden av odlat hö mycket mera givande än föregående år. Dess kvalitet blev dock tämligen underlägsen, delvis till följd av ymnig nederbörd under juli månads början och delvis för att slättern försenades. Bärningen, som i södra delen av landet allmänt började under juli månads första vecka, fortgick nära nog överallt till skiftet av juli och augusti eller än längre. I årsväxtrapporterna uppskattades höskörden i oktober till medelgod (5.3). Skörden av ängshö uppskattades samtidigt till under medelgod (4.3). Betet värderades i juni till medelgott eller däröver, i juli och augusti mest till bättre än medelmåttigt, i september och oktober till medelmåttigt, i Södra-Finlands län uppskattades dock betet under september till bättre än medelgott och avkastningen på timotejfrö var enligt inhämtade uppgifter i allmänhet god och höfröskörden gestaltade sig sålunda bättre än under föregående år.

Odlingsväxternas växtläge vid olika tidpunkter av växtperioden framgår av följande relativa tal av vilka framgår, huru årsväxten eller redan bärgad äring vitsordats uti till lantbruksstyrelsen under sommaren inlupna årsväxtrapporter.¹⁾

Odra Korn	Kaura Havre	Sekavilja Blandsåd	Palkokasvit Ballyväxter	Peruna Potatis	Juurikasvit Rotfrukter	Kylvöheinä Vallnö	Niittyheinä Ängshö
5.3	5.3	5.2	5.4	5.3	4.1	5.5	5.1
5.1	5.2	5.2	5.4	5.5	4.1	5.2	4.6
5.2	5.1	5.1	4.8	5.3	4.2	5.3	4.5
5.2	5.1	5.2	4.6	5.0	4.3	5.2	4.4
5.2	5.1	5.0	4.6	5.2	4.4	5.3	4.3
4.8	5.1	4.9	4.7	5.4	5.1	4.2	3.2

Lantbruksjordens areal. Trädgårdens, åkerns, ängens och den uppröjda betesmarkens areal har i sin helhet och i procent av hela jordarealen varit följande:

Maalaiskunnat Landskommuner ha	Kaupungit Städer ha	Yhteensä Tillsammans ha	% koko maa-alasta i % av hela arealen
9 709	272	9 981	0.03
2 626 291	15 070	2 641 361	7.6
386 641	752	387 393	1.1
74 590	582	75 172	0.2

Åkerns användning. Åkerns användning för olika odlingsväxter och träd är 1943 framgår länsvis, häradsvis och inom lantbrukssällskapens områden av tabellbilagorna 1. Efterföljande en något mera detaljerad fördelning än i tabellbilagorna anføres i det följande en hela landet omfattande sammanställning (ha).

¹⁾ Vid angivandet av skördeutskikterna har tillämpats en sifferskala, vari 8 betecknar synnerligen god, 7 god, 6 över medelmåttig, 5 medelmåttig, 4 under medelmåttig och 3 dålig skörd samt 2 nästan missväxt och 1 missväxt.

	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Kaupungit Städer	Yhteensä Inalles	%
Syysvehnä — Höstvetete	8 424	44	8 468	0.3
Kevätvehnä — Vårvetete	120 951	1 169	122 120	4.6
Ruis — Råg	175 689	786	176 475	6.7
siitä juhannusruis — därav midsommarråg	4 530	13	4 543	—
Ohra — Korn	119 129	585	119 714	4.5
Kaura — Havre	351 461	2 057	353 518	13.4
Sekuli — Blandsäd	5 512	41	5 553	0.2
siitä hernekaura — därav ärthavre	2 289	12	2 301	—
Herne — Ärtter	12 987	61	13 048	0.4
Viljat yhteensä — Summa säd	794 153	4 743	798 896	30.1
Peruna — Potatis	73 411	776	74 187	2.8
Sokerijuurikas — Sockerbeta	3 103	43	3 146	0.1
Lanttu — Kålrot	3 984	66	4 050	0.2
Turnipsi — Turnips	4 574	21	4 595	0.2
Muut juurikasvit — Övriga rotfrukter	7 214	116	7 330	0.3
niistä — därav:				
porkkana — morötter	1 427	36	1 463	—
punajuuri — rödbetor	722	22	744	—
nauris — rovor	685	13	698	—
rehujuurikas — foderbetor	3 127	32	3 159	—
sikurijuuri — cikorierot	1 033	7	1 040	—
rehukaali — foderkål	220	6	226	—
Juurikasvit ym. yht. — Summa rotfrukter mm.	92 286	1 022	93 308	3.6
Vihantarehu — Grönfoder	17 295	146	17 441	0.7
siitä juhannusruista — därav mids. råg	5 073	28	5 101	—
Apilan- ja heinänsiemen — Klöver- och gräsfrö	35 690	41	35 731	1.4
Kylvöheinä — Vallhö	1 202 855	6 226	1 209 081	45.8
Peltolaidun — Betesvall	276 033	1 742	277 775	10.5
Rehukasvit yht. — Summa foderväxter	1 531 873	8 155	1 540 028	58.4
Kuitukasvit — Spånadsväxter	5 934	15	5 949	0.2
siitä hamppu — därav hampa	587	2	589	—
Öljykasvit — Oljeväxter	965	11	976	0.0
Muut kasvit — Övriga växter	4 906	90	4 996	0.2
niistä tattaria — därav bovete	121	—	121	—
Täysikesanto — Helträda	173 000	284	173 284	6.6
Vuokratut alueet, joiden käytöstä ei ole saatu tietoja — Utarrrenderade arealer, vilkas fördelning okänd	23 174	750	23 924	0.9
Koko peltoala — Hela åkerarealen	2 626 291	15 070	2 641 361	100.0

Niityn ala ja sen käyttö. Niityn alasta ei v. 1943 kerätty erikseen tietoja. Koko niittyala on laskettu v. 1941 suoritetun maatalouslaskennan mukaan, kuitenkin ottaen huomioon käytettävissä olevia tarkistustietoja, sekä Moskovan rauhassa luovutetulla alueella vuoden 1939 tilaston mukaan. Heinäksi korjattu niittyala on laskettu edellyttäen suhde kokonaisniittyalaan lääneittäin ja maanviljelysseuroittain samaksi kuin vv. 1935—1940 keskimäärin.

Niityn kokonaisala ja siitä heinäksi korjattu osa esitetään lääneittäin ja maanviljelysseuroittain liitetäulukossa 3. Koko maan kohdalta tilastoluvut ovat seuraavat.

Ängens areal och dess användning. Om ängsarealerna insamlades ej år 1943 skilt för sig några uppgifter. Hela ängsarealen är beräknad på grund av den år 1941 verkställda lantbruksräkningen, med iakttagande av tillbudsstående kontrolluppgifter samt på det i Moskva-freden avträdde området enligt 1939 års statistik. Den del av ängsarealen varifrån hö bärgats har beräknats under förutsättning, att förhållandet till totalarealen länsvis och inom lantbrukssällskapens områden varit detsamma som åren 1935—1940 i medeltal. Ängens totalareal och den del därav varifrån hö bärgats framställas länsvis och inom lantbrukssällskapens områden i tabellbilagan 3. Vad hela landet beträffar äro de statistiska talen följande:

	Maalaiskunnat Landskommuner ha	Kaupungit Städer ha	Yhteensä Tillsammans ha
Niityn koko ala — Hela ängsarealen	386 641	752	387 393
Siitä korjattu heinäksi — Därav bärgad till hö	266 110	416	266 526
% koko alasta — i % av totalarealen	68.9	54.9	68.9

Hehtaarisadot ja sadon kokonaismäärä. Eri viljelyskasvien sadot v. 1943 hehtaarilta sekä kokonaisuudessaan esitetään läänineittain, maanviljelysseuroittain sekä kokonaissatojen osalta myöskin kihlakunnittain liitetaulukoissa 1 ja 2. Allaolevasta yhdistelmästä nähdään vastaavat koko maata koskevat luvut.

Hektarskördarna och skördens totalbelopp. De olika odlingsväxternas skördar år 1943 per hektar och i sin helhet anföres länsvis, inom lantbrukssällskapens områden och vad beträffar totalskördarna även häradsvis i tabellbilagorna 1 och 2. Av nedanstående sammanställning framgår motsvarande tal för hela landet

	Hehtaarisadot Skörd per hektar		Kokonaissadot Totalskördar	
	Maalaiskunnat Landskommuner	Maalaiskunn. ja kaupungit Landskomm. och städer	Maalaiskunnat Landskommuner dt	Maalaiskunn. ja kaupungit Landskommuner och städer dt
Syysvehnä — Höstvetete	1 665	1 664	140 277	140 943
Kevätvehnä — Vårvetete	1 336	1 337	1 616 210	1 632 448
Ruis — Råg	1 179	1 179	2 071 524	2 081 477
Ohra — Korn	1 346	1 346	1 603 001	1 611 456
Kaura — Havre	1 344	1 344	4 723 787	4 752 405
Sekuli — Blandsäd	1 325	1 325	73 012	73 593
Herne — Ärtter	1 102	1 103	143 175	143 902
Peruna — Potatis	14 576	14 575	10 700 075	10 813 125
Sokerijuurikas — Sockerbeta	14 581	14 520	452 449	456 784
Lanttu — Kälrot	20 232	20 240	806 059	819 718
Turnipsi — Turnips	23 988	23 994	1 097 205	1 102 534
Muut juurikasvit — Övriga rotfrukter	21 547	21 533	1 554 419	1 578 390
Vihantarehu (tuorepaino) — Grönfoder (färskvikt)	14 168	14 168	2 450 302	2 471 051
Peltoheinä — Vallhö	2 449	2 450	29 460 983	29 622 453
Niittyheinä — Ängshö	961	961	2 556 061	2 561 315

Sato rehuyksikköinä. Jotta saataisiin käsitys sadon kokonaismäärästä, on ravinnoksi ja rehuksi kelvollisten satotuotteiden määrä seuraavassa esitetty rehuyksiköiksi muunnettuna. Peltolaitumesta ja heinänurmien odelmista saatu sato on kuitenkin, arvioimista varten välttämättömien ensitietojen puuttuessa, jätetty laskelman ulkopuolelle. Muuntaminen on suoritettu edellyttäen, että eri satotuotteita on yhteen rehuyksikköön sisällytynyt seuraavia määriä (kiloina): vehnä, ruis, ohra ja herne 1.0, sekavilja 1.1, kaura 1.2, peruna 5.0, sokerijuurikas 4.5, turnipsi 12.5, muut juurikasvit 9.0, peltoheinä 2.5, vihantarehu 10.0, niittyheinä 3.0, sokerijuurikkaan naatit 12.0, muiden juurikasvien naatit 15.0, syysviljojen ja kevätvehnän oljet 5.0, kauran, ohran ja sekaviljan oljet 4.0 sekä herneen ja virnan oljet 3.5. Juurikasvien naattisadot on laskettu kertomalla juurisadot sokerijuurikkaalla kertoimella 1.0, turnipsilla 0.15 sekä muilla juurikasveilla vastaavasti kertoimella 0.35. Laskettaessa olkisatoja on käytetty seuraavia, olki- ja jyväsadon suhdetta osoittavia kertoimia: ruis 2.0, syysvehnä 1.8, kevätvehnä 1.5, kaura 1.4, ohra, herne ja sekavilja 1.3. Näillä perusteilla laskettu rehuyksikkömäärä on v. 1943 ollut seuraava:

Skörden i foderenheter. För att man skall få en uppfattning av skördens totalbelopp framställes mängden av de till föda och foder dugliga skördeprodukterna i det följande omräknad i foderenheter. Den skörd man erhållit från återväxten på betesvallar och vallar har man likväl utelämnat, emedan nödiga primäruppgifter för beräkning av dessa skördar saknas. Omräkningen har verkställts i det man antagit att en foderenhet av de olika skördeprodukterna innehållit följande mängder (i kg): vete, råg, korn och ärtter 1.0, blandsäd 1.1 havre 1.2, potatis 5.0, sockerbeta 4.5, turnips 12.5, andra rotfrukter 9.0, vallhö 2.5, grönfoder 10.0, ängshö 3.0, sockerbetans blast 12.0, andra rotfrukters blast 15.0 höst-sädens och vårsädens halm 5.0, havrens, kornets och blandsädens halm 4.0 samt ärtternas och vickerns halm 3.5. Rotfrukternas blastskördar ha beräknats genom att multiplicera rotfruktsskördarna för sockerbetan med multiplikatorn 1.0, för turnips med 0.15 samt för andra rotfrukter analogt med 0.35. Vid beräkning av halmskördarna har man använt följande multiplikatorer, vilka ådagalägga förhållandet mellan halmskörden och skörden av kärna: råg 2.0, höstvetete 1.8, vårvetete 1.5, havre 1.4, korn, ärtter och blandsäd 1.3. Den på dessa grunder beräknade foderenhetsmängden har år 1943 varit följande.

	Maalaiskunnat	Maalaiskunnat
	Landskommuner	ja kaupungit Land-kommuner och städer
	1000 ry f.e.	1000 ry f.e.
Vehnä — Vete	175 649	177 339
Ruis — Råg	207 152	208 148
Ohra — Korn	160 300	161 146
Kaura — Havre	393 649	396 034
Sekuli — Blandsäd	6 637	6 690
Herne — Ärter	14 318	14 390
Viljat yhteensä — Summa säd	957 705	968 747
Peruna — Potatis	214 002	216 263
Sokerijuurikas — Sockerbeta	10 054	8 820
Lanttu — Kälrot	8 956	10 151
Turnipsi — Turnips	8 778	9 108
Muut juurikasvit — Övriga rotfrukter	17 271	17 538
Juurikasvit yhteensä — Summa rotfrukter	259 061	261 880
Vihantarehu — Grönfoder	24 503	24 711
Peltoheinä — Vallhö	1 178 439	1 184 898
Syysviljan oljet — Halm av höstsäd	87 911	88 333
Kevätviljan » — » » vårsäd	268 289	270 072
Palkokasvien » — » » baljväxter	5 318	5 345
Yhteensä vihantarehu, heinä ja oljet — Summa grönfoder, vallhö och halm	1 564 460	1 578 359
Sokerijuurikkaan naatit — Blast av sockerbeta	1 097	1 103
Turnipsin naatit — Blast av turnips	3 770	3 807
Muiden juurikasvien naatit — Blast av övriga rotfrukter	5 508	5 595
Yhteensä naatit — Summa blast	10 375	10 505
Sato pellosta — Avkastningen av åkern	2 791 601	2 809 491

Sadon arvo. Sadon raha-arvoa määrättäessä on satotuotteiden hintoina käytetty, mikäli mahdollista, maanviljelijöille myyntipaikalla maksettuja hintoja eli ns. luovutushintoja. Markkinattomien rehujen hinnat on arvioitu niitä vastaavien markkinakelpoisten satotuotteiden hintojen perusteella, ottamalla huomioon niiden suhteellinen ruokinta-arvo. Vehnän, rukiin, ohran, kauran, perunan, lantun, peltoheinän sekä heinänsiemenen hinnat on saatu Pellervo-Seuran markkinatutkimuslaitoksen tilastosta, ja ne ovat syyskuussa alkaneen satovuoden myyntimäärien mukaan punnittuja keskihintoja. Muut hinnat ovat joko virallisesti vahvistettuja takuuhintoja (pellava ja pellavansiemen) tai yllämainittuja arviohintoja. Käytetyt keskihinnat ja niiden perusteella lasketut sadon arvot selviävät allaolevasta yhdistelmästä:

Skördens värde. Vid bestämmande av skördens penningvärde har såsom pris för skördeprodukterna så vitt möjligt använts åt jordbrukarna på försäljningsorten betalade pris eller s.k. överlåtelsepris. Prisen för de foderslag, vilka sakna marknad, ha beräknats med stöd av prisen för motsvarande marknadsdugliga skördeprodukter med beaktande av deras relativa utfordringsvärde. Prisen för vete, råg, korn, havre, potatis, turnips, vallhö samt höfrö har man fått från den statistik, som utgivits av Pellervo-Sällskapets marknadsforskningsanstalt och de äro vägda medeltal enligt försäljningsbestämnelserna för det i september ingångna skördeåret. Övriga pris äro antingen officiellt stadfästa garantipris (lin eller linfrö) eller ovannämnda värderingspris. De använda medelprisen och på grund av dem beräknade skördevärden framgå av nedanstående sammanställning.

	Hinta kg:lta Pris per kg	Sadon kokonaisarvo — Skördens totalvärde			
		Maalaiskunnat Landskommuner		Maalaiskunnat ja kaupungit Landskommuner och städer	
		1000 mk	%	1000 mk	%
Vehnä — Vete	5: 27	925 669	6.9	934 577	6.9
Ruis — Råg	4: 99	1 033 690	7.7	1 038 657	7.7
Ohra — Korn	4: 60	737 380	5.5	741 270	5.5
Kaura — Havre	3: 56	1 681 668	12.6	1 691 856	12.6
Sekuli — Blandsäd	4: 60	33 586	0.3	33 853	0.3
Herne — Ärter	6: 91	98 934	0.7	99 436	0.7
Yhteensä vilja — Summa säd	—	4 510 927	33.7	4 539 649	33.7

	Hinta kg:lta Pris per kg	Sadon kokonaisarvo — Skördens totalvärde		Maalaiskunnat ja kaupungit Landskommuner och städer	
		Maalaiskunnat Landskommuner 1 000 mk	%	Maalaiskunnat ja kaupungit Landskommuner och städer 1 000 mk	%
Peruna — Potatis	1: 68	1 797 613	13.4	1 816 605	13.5
Sokerijuurikas — Sockerbeta	2: —	90 490	0.7	91 357	0.7
Lanttu — Kålrot	1: 37	110 430	0.8	112 301	0.8
Turnipsi — Turnips	—: 35	38 402	0.3	38 589	0.3
Muut juurikasvit — Andra rotfrukter	—: 45	69 949	0.5	71 028	0.5
Juurikasvit yht. — Summa rotfrukter	—	2 106 884	15.7	2 129 880	15.8
Vihantarehu — Grönfoder	—: 40	98 012	0.7	98 842	0.7
Peltoheinä — Vallhö	1: 51	4 448 608	33.3	4 472 990	33.2
Niittyheinä — Ängshö	1: 25	319 508	2.4	320 164	2.4
Syysvilj.oljet — Halm av höstsäd	—: 40	175 822	1.3	176 666	1.3
Kevätvilj.oljet — Halm av vårsäd	—: 96	1 076 778	8.1	1 084 090	8.1
Palkokasvien oljet — Halm av baljväxter ..	—: 95	17 682	0.1	17 772	0.1
Yhteensä vihantarehu, heinä ja oljet — Summa grönfoder, vallhö och halm	—	6 136 410	45.9	6 170 524	45.8
Juurikasvien naatit — Blast av rotfrukter ..	—: 25	36 080	0.3	36 538	0.3
Apilan siemen — Klöverfrö	79: 91	209 761	1.6	210 170	1.6
Timotein siemen — Timotejfrö	29: 49	259 389	1.9	259 625	1.9
Kehruukasvit: — Spånadsväxter:					
Varsisato — Fiber	19: —	37 206	0.3	37 300	0.3
Siemensato — Frö	17: 47	72 567	0.5	72 750	0.5
Öljykasvit — Oljeväxter	17: 47	7 178	0.1	7 203	0.1
Kaikki yhteensä — Totalsumma	—	13 376 402	100.0	13 463 639	100.0

Leipävilljan ja perunan kulutuslaskelma. Leipävilljan ja perunan kulutuslaskelmat osoittavat, miten paljon näitä satotuotteita on, huomioonottaen myöskin tuonnin, riittänyt ihmisten ja kotieläinten ravinnoksi sekä teollisuudessa käytettäväksi syyskuun 1 p. 1943 alkavan satokauden aikana. Laskelmassa ei kuitenkaan ole otettu huomioon mahdollisten varastojen supistumisesta tai kasvamisesta johtuvia lisäyksiä tai vähennyksiä.

Nettosatojen laskelmissa on keskimääräisinä kylvö-määrinä hehtaaria kohden pidetty syysvehnäällä, rukiilla, ohralla ja kauralla 200 kg, herneellä 240, kevätvehnäällä 250 kg ja perunalla 2 800 kg. Maahan-tuodut jauho- ja ryynimäärät on muunnettu kokonaiseksi viljaksi, jolloin on edellytetty, että 100 kg:sta kokonaista viljaa saadaan keskimäärin 65 kg vehnä-jauhoja tai -ryynejä, 95 kg ruisjauhoja, 60 kg ohra-ryynejä tai jauhoja tai 50 kg kauraryynejä tai jauhoja.

Konsumtionsberäkning av brödsäd och potatis. Brödsädens och potatisens konsumtionsberäkningar utvisa, huru mycket av dessa skördeprodukter med iakttagande även av importen varit tillfyllest för människornas och husdjurens näring och för användning i industrin under den skördeperiod, som begynte den 1 sept. 1943. Vid beräkningen äro lämnade utan avseende förökningar eller förminskningar, vilka föranletts av en inskränkning eller tillväxt av möjliga förråder.

Vid beräkandet av nettoskördarna harsom medel-utsädesbelopp per hektar för höstvetete, råg, korn och havre ansetts vara 200 kg, för ärter 240, för vårvetete 250 kg, för potatis 2 800 kg. De till landet införda mjöl- och grynmängderna hava omräknats till säd, då man förutsatt, att av 100 kg hel säd får man i medeltal 65 kg vetemjöl eller -gryn, 95 kg rågmjöl, 60 kg korngryn eller mjöl samt 50 kg havregryn eller mjöl.

	Vehnä Vete	Ruis Råg	Ohra Korn	Herne Ärter	Yhteensä leipävillja Tillsam- mans brödsäd	Kaura Havre	Peruna Potat
1/9 43—31/8 44							
Sato — Skörd	177 339 100	208 147 700	161 145 600	14 390 200	561 022 600	475 240 500	1 081 312 500
Kylvö — Utsäde	32 223 600	35 295 000	23 942 800	3 131 500	94 592 900	70 703 600	207 723 600
Nettosato — Nettoskörd ..	145 115 500	172 852 700	137 202 800	11 258 700	466 429 700	404 536 900	873 588 900
Tuonti — Införsel	40 406 724	159 985 400	33 792	—	200 425 916	7 688 494	1 201 020
Vienti — Utförsel	—	—	—	—	—	12 415 158	—
Yhteensä kulutusta varten — Tillsammans för kon- sum	185 522 224	332 838 100	137 236 592	11 258 700	666 855 616	399 810 236	874 789 920
Kulutus 1 henkeä kohden— Konsum per invånare ..	49.3	88.5	36.5	3.0	177.3	106.3	232.7

III. Karjanhoito.

Kotieläinten luku. Kotieläinten luku v. 1943 on, kuten johdannossa on mainittu, selvitetty maaliskuun 1 p:ään kohdistuneella yleisellä laskennalla. Tilaston tulokset esitetään lääneittäin, kihlakunnittain ja maanviljelysseuroittain liitetaulukossa 4. Seuraavassa mainittakoon eri eläinten luku koko maassa, ottaen erikseen maalaiskunnat ja kaupungit.

Hevosia — Hästar:

	Maalaiskunnat Landskommuner	Kaupungit Städer	Yhteensä Tillsammans
Hevosia, yli 3 v. — Hästar, över 3 år	291 991	4 201	296 192
Nuoria hevosia, 1—3 v. — Unghästar, 1—3 år	47 519	243	47 762
Varsoja, alle 1 v. — Föl, under 1 år	19 144	61	19 205
Yhteensä — Summa	358 654	4 505	363 159

Nautaeläimiä — Nötkreatur:

Sonneja, yli 2 v. — Tjurar, över 2 år	13 798	114	13 912
Lypsylehmiä — Mjölkkor	1 064 949	7 448	1 072 397
Nuoria sonneja, 1—2 v. — Ungtjurar, 1—2 år	22 110	90	22 200
Hiehoja, yli 1 v. — Kvigor, över 1 år	183 621	984	184 605
Sonnivasikoita, alle 1 v. — Tjurkalvar, under 1 år	126 093	372	126 465
Lehmävasikoita, alle 1 v. — Kokalvar, under 1 år	299 717	1 481	301 198
Yhteensä — Summa	1 710 288	10 489	1 720 777

Lampaita — Får:

Lampaita, yli 1 v. — Får, över 1 år	411 708	2 826	414 534
Karitsaita, alle 1 v. — Lamm, under 1 år	373 129	1 568	374 697
Yhteensä — Summa	784 837	4 394	789 231

Vuohia — Getter:

Vuohia, yli 1 v. — Getter, över 1 år	5 707	92	5 799
Kilejä, alle 1 v. — Killingar, under 1 år	2 384	42	2 426
Yhteensä — Summa	8 091	134	8 225

Sikoja — Svin:

Karjuja, yli 6 kk. — Fargaltar, över 6 mån	2 852	60	2 912
Emakoita, kantavia ja imettäviä — Modersuggor, dräktiga och digivande	42 034	638	42 672
Emakoita, oi tiineitä — Modersuggor, icke dräktiga	13 109	256	13 365
Lihotussikoja, yli 6 kk. — Gödsvin, över 6 mån.	21 893	1 145	23 038
Nuoria sikoja, 2—6 kk. — Ungsvin, 2—6 mån.	121 642	3 499	125 141
Porsaita, alle 2 kk. — Grisar, under 2 mån.	54 307	1 355	55 662
Yhteensä — Summa	255 837	6 953	262 790

Siipikarjaa — Fjäderfän:

Kanoja ja kukkoja, yli 6 kk. — Höns och tuppår, över 6 mån.	1 069 117	9 212	1 078 329
Muuta siipikarjaa — Annat fjäderfä	2 530	123	2 653
Yhteensä — Summa	1 071 647	9 335	1 080 982

Nautayksikköluku. Eri kotieläinten yhteinen luku on esitetty seuraavassa nautayksikköinä. Muuntaminen nautayksiköiksi on suoritettu uusia, vuoden 1941 tilastossa ensi kerran sovellettuja suhdelukuja käyttäen. Niiden mukaan yhteen nautayksikköön on laskettu 0.8 täysikasvuista hevosta, 1 nuorta hevosta tai $1\frac{1}{3}$ varsaa, 1 lehmää tai täysikasvuista sonnia, 2 nuorta sonnia tai hiehoa, 3 vasikkaa, 8 aikuista lammasta tai 10 karitsaa, 5 vuolta, 2 aikuista (yli 6 kk.) sikaa, 2.5 nuorta sikaa tai 10 porsasta, 50 kanaa tai 33 muuta siipieläintä. Näitä suhdelukuja käyttäen on nautayksikköiden luku saatu koko maassa seuraavaksi:

III. Boskapsskötsel.

Antalet husdjur. Husdjurens antal år 1943 har, såsom det i inledningen omnärnts, utretts genom den allmänna räkningen, som hänför sig till den 1. mars. Resultaten av statistiken framställas länsvis, häradsvis och inom lantbrukssällskapens områden i tabellbilagan 4. I det följande må omnämnas de olika djurens antal i hela landet varvid landskommunerna och städerna uppgivits skilt för sig.

Antalet nötkreatursenheter. Det gemensamma antalet av de olika husdjuren har framställts i det följande i nötkreatursenheter. Omräkningen till nötkreatursenheter har man verkställt genom att använda nya i 1941 års statistik första gången tillämpade reduktionstal. Enligt dessa har en nötkreatursenhet motsvarat 0.8 fullvuxna hästar, 1 unghäst eller $1\frac{1}{3}$ föl, 1 ko eller fullvuxen tjur, 2 ungtjurar eller kvigor, 3 kalvar, 8 fullvuxna får eller 10 lamm, 5 getter, 2 fullvuxna (över 6 mån.) svin, 2.5 unga svin eller 10 grisar, 50 höns eller 33 andra fjäderfän. Med användande av dessa reduktionstal har man fått antalet nötkreatursenheter i hela landet till följande.

	Nautayksiköitä Nötkreatursenheter
Hevoset — Hästar	432 406
Nautaeläimet — Nötkreatur	1 332 265
Lampaat — Får	89 287
Vuohet — Getter	1 645
Siat — Svin	96 616
Siipikarja — Fjäderfå	21 647
Yhteensä — Summa	1 973 866

Kotieläimet ja pinta-ala. Lopuksi esitetään eri kotieläinten luku myöskin 100 peltohehtaaria sekä 100 muunnetun maatalousmaan hehtaaria kohden. Yhteen hehtaariin muunnettua maatalousmaan alaa on laskettu 1 ha peltoa tai 3 ha niittyä tai raivattua laidunta.

Husdjuren och arealen. Slutligen framställs även antalet av de olika husdjuren per 100 ha åker samt per 100 ha omräknad lantbruksjord. Till 1 ha omräknad lantbruksjord har beräknats 1 ha åker eller 3 ha äng eller röjd betesmark.

	100 peltohen- taaria kohden per 100 ha åker	100 muunn. maatal. maan ha kohden Per 100 ha reduce- rad jordbruksareal
Hevosia — Hästar	13.7	13.0
Nautaeläimiä — Nötkreatur	65.1	61.6
niistä lehmiä — därav kor	40.6	38.4
Lampaita — Får	29.9	28.2
Vuohia — Getter	0.3	0.3
Sikoja — Svin	9.9	9.4
Siipikarjaa — Fjäderfå	40.8	38.7
Nautayksiköitä — Nötkreatursenheter	74.7	70.6

IV. Meijeriliike.

Meijerien luku. Vuoden 1943 meijeritilastoa varten on saatu tietoja kaikkiaan 515 meijeristä.¹⁾ Ne jakaantuivat omistajiensa mukaan koko maassa ja lääneittäin seuraavalla tavalla:

IV. Mejerirörelsen.

Antalet mejerier. För sammanställande av 1943 års statistik har man inalles fått uppgifter från 515 mejerier.¹⁾ De fördelade sig enligt ägare i hela landet och länsvis på följande sätt:

Lääni tai maakunta Län eller landskap	Yksityisiä henk. Enskilda personer		Osakeyhtiöitä Aktiebolag		Osuuskuntia Andelslag		Yhteensä Summa		Vv. 1936—39 keskimäär. Åren 1936—39 i medeltal
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	
Uudenmaan — Nylands	19	28.8	11	16.7	36	54.5	66	100.0	58
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	6	5.2	10	8.7	99	86.1	115	100.0	116
Ahvenanmaan — Ålands	1	7.7	—	—	12	92.3	13	100.0	14
Hämeen — Tavastehus	5	8.3	8	13.3	47	78.4	60	100.0	62
Viipurin — Viborgs	—	—	—	—	15	100.0	15	100.0	44
Mikkelin — St. Michels	1	4.5	—	—	21	95.5	22	100.0	30
Kuopion — Kuopio	—	—	2	6.1	31	93.9	33	100.0	45
Vaasan — Vasa	4	2.8	3	2.1	137	95.1	144	100.0	154
Oulun — Uleåborgs	—	—	1	2.1	46	97.9	47	100.0	57
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Valtakunta — Riket	36	7.0	35	6.8	444	86.2	515	100.0	584
» — » 1942	37	7.2	34	6.7	441	86.1	512	100.0	—
Vv. 1936—39 keskim. — Åren 1936—39 i medeltal	38	6.5	39	6.7	507	86.8	584	100.0	—

Maidonlähettäjien suurin lukumäärä. Jonkinlaisen kuvan meijerien toimipiirien laajuudesta antaa maidonlähettäjien luku. Kyselylomakkeessa tiedusteltiin kustakin meijeristä maidonlähettäjien suurinta lukua kalenterivuoden 1943 aikana. Saatujen vastausten perusteella esitetään seuraavassa maidonlähettäjien yhteenlaskettu luku sekä keskiluku meijeriä kohden lääneittäin ja meijeriryhmittäin.

¹⁾ Tilasto koskee mejereitä, joiden valmistusmäärä on vähintään 500 kg voita tai juustoa.

Maximiantalet mjölkleverantörer. En viss bild av vidden för mejeriernas verksamhetsdistrikt giver mjölkleverantörernas antal. I frågeformuläret förfrågade man sig om maximiantalet mjölkleverantörer under kalenderåret 1943. På grund av erhållna svar framställs det sammanräknade antalet av mjölkleverantörer samt medeltalet per mejeri i länsvis och för olika mejerigrupper såsom följer.

¹⁾ Statistiken omfattar mejerier, vilka tillverkat minst 500 kg smör eller ost.

Lääni tai maakunta Län eller landskap	Yksityismeijerit Enskilda mejerier		Osakeyhtiömeijerit Aktiebolags mejerier		Osuusmeijerit Andelsmejerier		Kaikki meijerit Samtliga mejerier	
	yhteensä tillsamman	meij. kohd. per mejeri	yhteensä tillsamman	meij. kohd. per mejeri	yhteensä tillsamman	meij. kohd. per mejeri	yhteensä tillsamman	meij. kohd. per mejeri
Uudenmaan — Nylands	777	40.9	886	80.5	4 775	132.6	6 438	97.5
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	167	27.8	875	87.5	22 960	231.9	24 002	208.7
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	—	1 319	109.9	1 319	101.5
Hämeen — Tavastehus	86	17.2	1 165	145.6	9 721	206.8	10 972	182.9
Viipurin — Viborgs	—	—	—	—	3 050	203.3	3 050	203.3
Mikkelin — St. Michels	—	—	—	—	3 700	176.2	3 700	168.2
Kuopion — Kuopio	—	—	159	79.5	5 978	192.8	6 137	186.0
Vaasan — Vasa	912	228.0	975	325.0	22 617	165.1	24 504	170.2
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	3 994	86.8	3 994	85.0
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	1 942	53.9	4 060	116.0	78 114	175.9	84 116	163.3
1942	1 258	34.0	4 186	123.1	68 299	154.9	73 743	144.0
1941	1 615	50.5	3 987	117.3	73 298	157.3	78 900	148.3

Meijerien vastaanottama maito- ja kermamäärä.
Meijereihin ja niiden alaisille kuorima-asemille vastaanotettiin vuoden 1943 aikana tuottajilta seuraavat määrät maitoa ja kermaa (desitonneja).

Av meijerierna mottagen mjölk- och gräddmängd.
I meijerierna och i dem underlydande skumstationer mottogs under år 1943 av producenterna följande mängder mjölk och grädd (dt.).

Lääni- tai maakunta Län eller landskap	Yksityismeijerit Enskilda mejerier		Osakeyhtiömeijerit Aktiebolagsmejerier		Osuusmeijerit Andelsmejerier		Kaikki meijerit Samtliga mejerier	
	Maitoa Mjöljk	Kermaa Grädde	Maitoa Mjöljk	Kermaa Grädde	Maitoa Mjöljk	Kermaa Grädde	Maitoa Mjöljk	Kermaa Grädde
Uudenmaan — Nylands	108 528	38	229 643	872	440 506	255	778 677	1 165
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	32 048	—	86 592	—	1 637 839	258	1 756 479	258
Ahvenanmaan — Ålands	791	—	—	—	75 901	—	76 692	—
Hämeen — Tavastehus	24 613	—	125 407	306	734 209	124	884 229	430
Viipurin — Viborgs	—	—	—	—	151 478	615	151 478	615
Mikkelin — St. Michels	1 790	—	—	—	129 408	6 445	131 198	6 445
Kuopion — Kuopio	—	—	2 422	701	125 390	27 890	127 812	28 591
Vaasan — Vasa	34 240	—	48 578	25	972 815	1 534	1 055 633	1 559
Oulun — Uleåborgs	—	—	1 688	—	170 745	2 375	172 433	2 375
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	202 010	38	494 330	1 904	4 438 291	39 496	5 134 631	41 438
Meijeriä kohden — Per mejeri	5 611.4	1.1	14 123.7	54.4	9 996.2	89.0	9 970.2	80.5

Koko tuottajilta vastaanotettu maitomäärä on yhdistelmän mukaan ollut 5 134 631 dt ja kermamäärä 41 438 dt. Muunnettaessa kerma maidoksi suhteessa 1 kilo kermaa = 7.5 kg maitoa, mikä suhde vastaa suunnilleen kerman 30 %:ksi laskettua rasvapitoisuutta, saadaan maito- ja kermamäärä maidoksi muunnettuna 5 445 416 dt:ksi. V. 1942 oli vastaava määrä 4 930 729 dt.

Useimmista meijereistä on lisäksi saatu tietoja vastaanotetun maitomäärän jakaantumisesta eri kuukausille. Niiden vastaanottamasta maitomäärästä kaikkiaan 5 086 536 dt — on eri kuukausina vastaanotettu seuraavat prosenttimäärät.

Hela den av producenterna mottagna mjölmängden har enligt sammanställningen varit 5 134 631 dt och gräddmängden 41 438 dt. Vid omräkning av grädd till mjölk enligt förhållandet 1 kilo grädd = 7.5 kg mjölk, vilket förhållande motsvarar ungefär den för grädden beräknade 30 % fetthalten, får man mjölk- och gräddmängden omräknad till mjölk att uppgå till 5 445 416 dt. År 1942 var motsvarande mängd 4 930 729 dt.

Från de flesta mejerier har man därtill fått uppgifter om den mottagna mjölmängdens fördelning på olika månader. Av den av dem mottagna mjölmängden — inalles 5 086 536 dt — har man under de olika månaderna mottagit följande procentmängder.

Lääni tai maakunta Län eller landskap	Vastaan- otettu kaikkiaan Mottagit inalles	Siitä eri kuukausina % — därefter i varje månad, %												Yhteensä Summa
		Tammikuu Januari	Heinäkku Februari	Maalisku Mars	Huhtiku April	Toukoku Maj	Kesäku Juni	Heinäkku Juli	Augusti Augusti	Eloku September	Syysäku Oktober	Lokaku November	Marrasku December	
Uudenmaan — Nylands	895 232	6.8	6.2	6.9	7.8	8.9	10.7	9.9	10.6	10.0	7.9	7.1	7.2	100.0
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 790 569	6.6	6.1	6.8	7.6	8.7	10.5	10.3	10.5	9.7	8.0	7.5	7.7	100.0
Ahvenanmaan — Ålands	76 693	5.3	4.9	6.4	8.5	10.3	13.7	12.1	10.0	9.3	7.5	6.1	5.9	100.0
Hämeen — Tavastehus	822 623	6.3	5.9	6.9	7.8	8.8	11.1	11.0	11.1	10.3	7.5	6.6	6.7	100.0
Viipurin — Viborgs	147 670	5.1	4.5	5.1	6.6	8.8	12.1	11.7	12.5	11.2	8.5	7.0	6.9	100.0
Mikkelin — St. Michels	127 956	5.0	5.0	6.7	8.6	9.7	12.8	11.7	10.9	9.9	7.4	6.2	6.7	100.0
Kuopion — Kuopio	64 587	4.3	4.5	6.4	8.4	8.8	12.5	10.9	10.2	10.6	8.7	7.5	7.2	100.0
Vaasan — Vasa	1 004 906	6.7	6.2	6.7	7.4	8.6	12.3	11.4	10.2	8.6	7.1	7.2	7.6	100.0
Oulun — Uleåborgs	156 300	6.6	6.1	7.0	7.6	8.1	11.1	11.2	10.9	9.6	7.5	7.2	7.1	100.0
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valtakunta — Riket	5 086 536	6.4	6.0	6.7	7.6	8.7	11.7	10.6	10.6	9.6	7.7	7.1	7.3	100.0

Meijerituotantoon käytetty maito ja kerma. Meijereissä käytettiin voin, juuston, kaseinin ja kvarkin valmistukseen täysimaitoa, kermaa ja kuorittua maitoa seuraavat määrät, desitonneina. Taulukosta selviää myöskin täysimaidon menekki voi- ja juustokiloon sekä täysimaidon keskimääräinen rasvaprosentti, joka on laskettu aritmeettisena keskiarvona eri meijerien ilmoittamista keskirasvaprosenteista.

Till mejeriproduktionen använd mjölk och grädd. I mejerierna användes för tillverkning av smör, ost, kasein och kvark följande mängder helmjölk, grädd och skummad mjölk, i deciton. Av tabellen framgår även åtgången av helmjölk till 1 kg smör och ost samt medeltalet för helmjölkens fettprocent, vilken är beräknad som ett aritmetiskt medelvärde av de till de olika mejerierna meddelade medelfettprocenterna.

Lääni tai maakunta Län eller landskap	Voinvalmistukseen Till smörberedningen		Juustonvalmistukseen Till ostberedningen		Kaseinin ja kvarkin valmis- tukseen Till kasein och kvark- beredning	Täysimaid. menekki Åtgången av helmjölk		Täysi- maidon rasva- % Helmjöl- kens fett- %
	Täysimaitoa Helmjölk	Kermaa Grädd	Täysimaitoa Helmjölk	Kuor. maitoa Skummad mjölk		Voikiloon Till 1 kg smör	Juusto- kiloon Till 1 kg ost	
Uudenmaan — Nylands	250 102	93	251 986	26 361	—	22.5	11.6	3.76
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 401 532	234	82 299	33 903	—	22.5	11.0	3.82
Ahvenanmaan — Ålands	71 135	—	791	824	—	22.2	12.7	3.84
Hämeen — Tavastehus	563 585	199	22 101	14 615	100 948	22.8	12.1	3.79
Viipurin — Viborgs	29 980	528	11 676	5 981	—	22.0	11.2	3.89
Mikkelin — St. Michels	80 070	5 783	6 422	2 086	—	22.4	8.4	3.95
Kuopion — Kuopio	32 704	28 869	306	3 925	—	23.1	—	3.97
Vaasan — Vasa	872 379	1 638	28 984	18 534	—	22.5	12.4	3.77
Oulun — Uleåborgs	94 499	1 285	—	—	—	22.1	—	3.82
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—
Valtakunta — Riket	3 395 986	38 629	404 565	106 229	100 948	22.5	11.5	3.81
Yks. meijerit — Ensk. mejerier	55 197	—	125 368	5 120	—	23.4	12.1	3.72
Oy. meijerit — Ab. mejerier	215 919	1 144	25 097	26 932	100 948	22.7	11.5	3.78
Osuusmeijerit — Andelsmejerier	3 124 870	37 485	254 100	74 177	—	22.5	11.2	3.82

Voinvalmistukseen käytetty täysimaitomäärä on 66.1 % tuottajilta vastaanotetusta maitomäärästä. Meijereihin tuotua kermaa käytettiin voinvalmistukseen 93.2 % vastaanottomäärästä. Juustonvalmistukseen on mennyt täysimaitoa vain 7.9 % koko vastaanottomäärästä. Kuorittua maitoa on juustoihin käytetty noin neljännes samaan tarkoitukseen käytetystä täysimaitomäärästä; lisäksi on sitä käytetty lähes yhtä paljon kaseinin ja kvarkin valmistukseen.

Meijerien tuotanto. Tilastotietoja antaneet meijerit akaantuvat tuotantonsa laadun mukaan eri ryhmiin seuraavasti:

Den till smörberedningen använda mängden av helmjölk är 66.1 % av den mjölmängd, som mottagits av producenterna. Av den till mejerierna hämtade grädden användes till smörberedningen 93.2 % av den mottagna mängden. Till osttillverkningen har åtgått helmjölk blott 7.9 % av den mottagna mängden. Skummad mjölk har till ostarna använts omkring en fjärdedel av till samma ändamål använda mängd av helmjölk; ytterligare har den använts lika mycket till beredning av kasein och kvark.

Mejeriernas produktion. Mejerier, vilka avgivit statistiska uppgifter fördelade sig efter kvaliteten av sin produktion i olika grupper på följande sätt:

	Yksityismeijerit Enskilda mejerier		Oy.-meijerit Aktiebolagsmejerier		Osuusmeijerit Andelsmejerier		Yhteensä Tillsammans		Vv. 1936—39 keskim. Ären 1936—39 i medeltal
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	
Voimeijerit — Smörmejerier	4	1.0	19	4.6	388	94.4	411	100.0	459
Juustomeijerit — Ostmejerier	9	39.1	1	4.4	13	56.5	23	100.0	53
Voi- ja juustomeijerit — Smör- och ost- mejerier	23	28.4	15	18.5	43	53.1	81	100.0	72
Yhteensä — Tillsammans	36	7.0	35	6.8	444	86.2	515	100.0	584
Vv. 1936—39 keskim. — Ären 1936—39 i medeltal	38	6.5	39	6.7	507	86.8	584	100.0	—

Läsnäköittäin jakaantuivat meijerit tuotantonsa mukaan seuraavasti.

Länsvis fördelade sig mejerierna enligt sin produktion på följande sätt:

Läni tai maakunta Län eller landskap	Voimeijerit Smörmejerier		Juustomeijerit Ostmejerier		Voi- ja juustomeijer. Smör- och ostmejerier.		Yhteensä Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Uudenmaan — Nylands	17	25.8	19	28.8	30	45.4	66	100.0
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	91	79.2	2	1.7	22	19.1	115	100.0
Ahvenanmaan — Ålands	11	84.6	1	7.7	1	7.7	13	100.0
Hämeen — Tavastehus	46	76.7	—	—	14	23.3	60	100.0
Viipurin — Viborgs	13	86.6	1	6.7	1	6.7	15	100.0
Mikkelin — St. Michels	19	86.4	—	—	3	13.6	22	100.0
Kuopion — Kuopio	31	94.0	—	—	2	6.0	33	100.0
Vaasan — Vasa	136	94.4	—	—	8	5.6	144	100.0
Oulun — Uleåborgs	47	100.0	—	—	—	—	47	100.0
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—
Valtakunta — Riket	411	79.8	23	4.5	81	15.7	515	100.0
V. 1942 — År 1942	406	79.3	28	5.5	78	15.2	512	100.0
Vv. 1936—39 keskim. — Ären 1936—39 i medeltal	459	78.6	53	9.1	72	12.3	584	100.0

Meijerien **vointuotannon** yhteenlaskettu määrä oli v. 1943 16 083 180 kg, minkä lisäksi valmistettiin 374 065 kg heravoita, jota ei ole otettu lukuun seuraavissa taulukoissa. Valmistusmäärä jakaantui eri läänille ja eri meijeriryhmien kesken seuraavan yhdistelmän mukaisesti; tämän ohella on ilmoitettu valmistusmäärät v. 1942 ja vv. 1936—39 keskimäärin.

Den sammanräknade mängden av mejeriernas **smörproduktion** var år 1943 16 083 180 kg, vartill ytterligare tillverkades 374 065 kg vasslesmör, som ej beaktats i följande tabeller. Produktionsmängden fördelade sig på olika län och på olika mejerigrupper enligt följande sammanställning; därjämte meddelas smörtillverkningen för år 1942 och åren 1936—39 i medeltal.

Läni tai maakunta Län eller landskap	Yksityis- meijerit Enskilda mejerier		OY.-meijerit Aktiebolags- mejerier		Osuusmeijerit Andelsmejerier		Yhteensä Summa		V. 1942 År 1942		Vv. 1936—39 keskim. Ären 1936—39 i medeltal	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
Uudenmaan — Nylands	67 991	28.5	302 134	31.3	695 633	4.7	1 065 758	6.6	967 027	6.9	1 344 763	4.4
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	68 636	28.7	250 048	25.9	5 917 807	39.8	6 236 491	38.8	5 119 107	36.5	10 518 833	34.1
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	—	319 848	2.1	319 848	2.0	248 119	1.7	500 885	1.6
Hämeen — Tavastehus	58 190	24.3	216 447	22.4	2 201 317	14.8	2 475 954	15.4	2 265 872	16.2	4 574 533	14.8
Viipurin — Viborgs	—	—	—	—	143 744	1.0	143 744	0.9	99 753	0.7	1 362 753	4.4
Mikkelin — St. Michels	3 344	1.4	—	—	523 037	3.5	526 381	3.3	451 752	3.2	1 129 533	3.7
Kuopion — Kuopio	—	—	24 639	2.6	899 947	6.0	924 586	5.7	871 650	6.2	2 264 190	7.3
Vaasan — Vasa	40 817	17.1	169 264	17.6	3 717 009	25.0	3 927 090	24.4	3 514 540	25.1	7 595 374	24.6
Oulun — Uleåborgs	—	—	2 251	0.2	461 077	3.1	463 328	2.9	486 931	3.5	1 402 645	4.5
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	185 500	0.6
Valtakunta — Riket	238 978	100.0	964 783	100.0	14 879 419	100.0	16 083 180	100.0	14 024 751	100.0	30 879 009	100.0
Vuonna 1942 — År 1942	228 350	—	824 179	—	12 972 222	—	—	—	—	—	—	—
Vv. 1936—39 keskim. — Ären 1936—39 i medeltal	148 502	—	1 355 780	—	29 374 727	—	—	—	—	—	—	—

Seuraavasta taulukosta käy ilmi meijerien jakaantuminen eri ryhmiin vointuotannon suuruuden mukaan sekä vointuotannon kokonaismäärä kussakin suuruusryhmässä.

Av följande tablå framgår mejeriernas fördelning i olika storleksgrupper efter smörproduktionens mängd samt totala smörproduktionen i varje storleksgrupp.

Tuotantoryhmä Produktionsgrupp	Meijerien luku Antal mejerier		Valmistusmäärä, kg Tillverkningsmängd, kg					
	V. 1943 År 1943	%	V. 1943 År 1943	%	Vv. 1936—39 keskim. Åren 1936—39 i medeltal		%	
Alle — 1 000 kg	4	0.8	3 383	0.0	2 766		(0.0)	
Under — 1 000 — 5 000 »	49	9.9	174 034	1.1	90 734		0.3	
5 000—10 000 »	80	16.3	604 786	3.8	372 040		1.2	
10 000—15 000 »	52	10.6	640 833	4.0	603 251		2.0	
15 000—25 000 »	91	18.5	1 771 896	11.0	1 515 780		4.9	
25 000—50 000 »	106	21.5	3 935 578	24.5	3 731 622		12.1	
50 000—75 000 »	61	12.4	3 731 685	23.2	4 299 649		13.9	
75 000—100 000 »	28	5.7	2 351 493	14.6	4 355 482		14.1	
100 000—200 000 »	20	4.1	2 621 929	16.3	11 150 733		36.1	
200 000 ja yli—och över	1	0.2	247 563	1.5	4 756 951		15.4	
Yhteensä—Tillsamman	492	100.0	16 083 180	100.0	30 879 008		100.0	

Juustontuotanto oli v. 1943 kaikkiaan 4 408 349 kg, mistä määrästä emmental-juustoja 3 294 048 kg ja ns. pikkujuustoja 1 114 301 kg. Ns. sulatjuuston valmistuksesta ei tilastossa ole tietoja.

Länsittäin ja eri meijeriryhmissä valmistettiin juustoja seuraavat määrät.

Ostproduktionen var år 1943 inalles 4 408 349 kg, av denna mängd emmentalostar 3 294 048 kg och sk. småostar 1 114 301 kg. Om tillverkning av sk. smältostar har man ej några uppgifter i statistiken.

Länsvis och i de olika mejerigrupperna tillverkades ostar till följande belopp.

Lääni tai maakunta Län eller landskap	Yksityis- meijerit Enskilda mejerier		O. Y.-meijerit A. Y. mejerier		Osuusmeijerit Andelsmejerier		Yhteensä Summa		V. 1942 År 1942		VV. 1936—39 keskim. Åren 1936—39 i medeltal	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
Uudenmaan — Nylands	786 959	67.2	73 746	17.5	1 617 971	57.5	2 478 676	56.2	2 327 339	58.2	4 644 508	44.6
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	69 323	5.9	205 938	48.9	739 264	26.2	1 014 525	23.0	897 057	22.4	2 647 576	25.4
Ahvenanmaan — Ålands	6 290	0.5	—	—	6 844	0.2	13 134	0.3	15 135	0.4	16 062	0.2
Hämeen — Tavastehus	61 352	5.3	89 633	21.3	129 650	4.6	280 635	6.4	299 644	7.5	1 340 787	12.9
Viipurin — Viborgs	—	—	—	—	159 508	5.7	159 508	3.6	107 332	2.7	722 110	6.9
Mikkelin — St. Michels	13 545	1.2	—	—	52 610	1.9	66 155	1.5	70 105	1.8	244 249	2.4
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	31 729	1.1	31 729	0.7	39 533	1.0	108 805	1.0
Vaasan — Vasa	233 362	19.9	51 557	12.3	79 068	2.8	363 987	8.3	236 433	5.9	462 177	4.4
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	3 753	0.1	172 100	1.7
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53 406	0.5
Valtakunta — Riket	1 170 831	100.0	420 874	100.0	2 816 644	100.0	4 408 349	100.0	3 996 331	100.0	10 411 780	100.0
V. 1942 — År 1942	984 749	—	452 150	—	2 559 432	—	—	—	—	—	—	—
Vv. 1936—39—Åren 1936—39	1 849 068	—	993 458	—	7 569 254	—	—	—	—	—	—	—

Juustontuotannon suuruuden mukaan jakaantuivat meijerit eri ryhmiin tavalla, joka selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Meijeriernas fördelning i olika storleksgrupper efter osttillverkningens mängd framgår av följande tabell:

Tuotantoryhmä Produktionsgrupp	Meijerien luku Antal mejerier		Valmistusmäärä, kg Tillverkningsmängd, kg					
	V. 1943 År 1943	%	V. 1943 År 1943	%	Vv. 1936—39 Åren 1936—39		%	
Alle — 1 000 kg	—	—	—	—	1 324		(0.0)	
Under — 1 000 — 5 000 »	8	7.7	20 593	0.5	12 245		0.1	
5 000—10 000 »	9	8.7	66 198	1.5	33 444		0.3	
10 000—15 000 »	8	7.7	100 459	2.3	36 674		0.4	
15 000—25 000 »	13	12.5	270 713	6.1	178 416		1.7	
25 000—50 000 »	28	26.9	1 003 678	22.8	941 115		9.0	
50 000—75 000 »	22	21.1	1 302 726	29.5	1 499 004		14.4	
75 000—100 000 »	10	9.6	841 353	19.1	1 487 238		14.2	
100 000—200 000 »	6	5.8	802 629	18.2	3 036 404		29.3	
200 000 ja yli—och över kg	—	—	—	—	3 185 916		30.8	
Yhteensä—Tillsamman	104	100.0	4 408 349	100.0	10 411 780		100.0	

Juustontuotannon jakaantumista eri juustolajien osalle osoittaa seuraava yhdistelmä, josta selviää lääneittäin ja meijeriryhmittäin emmentaljuuston ja rasvapitoisuudeltaan erilaisten pikkujuustojen valmistusmäärä.

Ostillverkningens fördelning på de olika ostsorterna utvisar följande sammanställning, av vilken framgår länsvis och i de olika mejerigrupperna emmentalostens och de till fetthalten olika småostarnas tillverkningmängd:

Lääni tai maakunta Län eller landskap	Emmental-juustoa Emmental-ost	Pikkujuustoja, joiden rasvapitoisuus on Småostar, vilkas fetthalt är						Kaikkiaan juustoja Inalles ostar kg
		Yli 45 % Över 45 %	30—45 %	20—30 %	Alle 20 % Under 20 %	Ilmoittamat. Ouppgiven	Yhteensä Tillsamman	
Uudenmaan — Nylands	2 115 171	144 214	—	—	201 424	17 867	363 505	2 478 676
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	674 657	69 857	103 126	42 302	90 713	33 870	339 868	1 014 525
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	6 290	—	—	6 844	13 134	13 134
Hämeen — Tavastehus	124 021	—	1 374	40 861	114 379	—	156 614	280 635
Viipurin — Viborgs	118 169	—	17 312	—	24 027	—	41 339	159 508
Mikkelin — St. Michels	54 318	—	214	8 718	2 905	—	11 837	66 155
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	31 729	—	31 729	31 729
Vaasan — Vasa	207 712	—	16 786	12 410	127 079	—	156 275	363 987
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—
Lapin — Lapplands	—	—	—	—	—	—	—	—
Valtakunta — Riket	3 294 048	214 071	145 102	104 291	592 256	58 581	1 114 301	4 408 349
Yksityismeij. — Enskilda mejerier	824 674	149 049	32 542	—	164 566	—	346 157	1 170 831
Osakeyhtiömeij. — Aktiebolags mejerier	183 123	—	34 975	40 718	144 821	17 237	237 751	420 874
Osuusmeijerit — Andelsmejerier	2 286 251	65 022	77 585	63 573	282 869	41 344	530 393	2 816 644

Meijerien käynnissäolopäivien luku. Meijereillä oli v. 1943 käynnissäolopäiviä kaikkiaan 137 743, mikä määrä jakaantui eri meijerien kesken seuraavasti.

Dagar, då mejerierna varit i gång. Dagar, då mejerierna varit i gång år 1943, utgjorde inalles 137 743, vilken mängd fördelade sig mellan de olika mejerierna på följande sätt.

	Koko luku Hela antalet	%	Keskimäärin meij. kohden I medeltal per mejeri	Vv. 1936—39 keskimäärin Åren 1936—39 i medeltal		
				Koko luku Hela antalet	%	Yhtä mej. kohden Per mejeri
Yksityismeijereissä — I enskilda mejerier	10 765	7.8	299	12 733	7.1	340
Osakeyhtiömeijereissä — I aktiebolagsmejerier	9 845	7.1	281	12 422	6.9	327
Osuusmeijereissä — I andelsmejerier	117 133	85.1	264	155 007	86.0	307
Kaikkissa meijereissä — I alla mejerier	137 743	100.0	247	180 162	100.0	310

Lääni tai maakunta Län eller landskap	Työpäiv. koko luku Hela antalet arbets- dagar	%	Työp. luku meij. kohd. Antalet arbetsdagar per mej.	Lääni tai maakunta Län eller landskap	Työpäiv. koko luku Hela antalet arbets- dagar	%	Työp. luku meij. kohd. Antalet arbets- dagar per mej.
Uudenmaan — Nylands	21 725	15.8	329	Kuopion — Kuopio	7 623	5.5	231
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	32 728	23.8	285	Vaasan — Vasa	36 781	26.7	255
Ahvenanmaan — Ålands	2 734	2.0	210	Oulun — Uleåborgs	11 415	8.3	243
Hämeen — Tavastehus	15 313	11.1	255	Lapin — Lapplands	—	—	—
Viipurin — Viborgs	4 838	3.5	323	Valtakunta — Riket	137 743	100.0	267
Mikkelin — St. Michels	4 586	3.3	208	V. 1942 — År 1942	134 099	—	262

Helsingissä, maataloushallituksessa, marraskuulla 1946.

Helsingfors, å lantbruksstyrelsen, november 1946.

K. J. Ellilä.

Matti Annala.

K. U. Pihkala.

Traductions des en-têtes des tableaux.

Tabl. N:o 1. Emploi des champs cultivés et récoltes en 1943.

a) Par départements et arrondissements. — b) Par sociétés d'agriculture.

Col. 1: Départements et arrondissements. Col. 2—3: Froment d'hiver. Col. 2: Superficie, hectares. Col. 3: Récolte, en quintaux. Col. 4—5: Froment d'été. Col. 6—7: Seigle. Col. 8—9. Orge. Col. 10—11: Avoine. Col. 12—13. Grains mélangés. Col. 14—15: Pois. Col. 16—17: Pommes de terre. Col. 18—19: Betteraves de sucre. Col. 20—21: Chou-navets. Col. 22—23: Turneps. Col. 24—25: Autres tubercules, Col. 26—27: Fourrages verts. Col. 28: Graines des graminées fourragères. Col. 29—30: Foin des champs cultivés. Col. 31: Herbes pour pâturage (superficie). Col. 32: Plantes de fibre et oléagineuses (superficie). Col. 33: Autres cultures. Col. 34: Jachère complète. Col. 35: Terre employé par fermiers occasionnels.

Tabl. N:o 2. Rendement par hectare (en kilogramms) des champs cultivés en 1943 a) par départements et b) par sociétés d'agriculture.

Col. 1: Départements et sociétés d'agriculture
Col. 2: Froment d'hiver. Col. 3: Froment d'été. Col. 4: Seigle. Col. 5: Orge. Col. 6: Avoine. Col. 7: Grains mélangés. Col. 8: Pois. Col. 9: Pommes de terre. Col. 10: Betteraves de sucre. Col. 11: Chou-navets. Col. 12: Turneps. Col. 13: Autres tubercules. C. 14: Fourrages verts. C. 15: Foin des champs cultivés.

Tabl. N:o 3. Prairies naturelles et récolte de foin en 1943.

a) Par départements et par sociétés d'agriculture.

Col. 2: Total des prairies naturelles. Col. 3: Prairies naturelles employées pour récolte de foin. Col. 4: Récolte, par hectare, kg. Col. 5: Récolte, en quintaux.

Tabl. N:o 4. Bétail en 1943.

a) Par départements. — b) Par sociétés d'agriculture.

Col. 2: Chevaux adultes. Col. 3: Jeunes chevaux (de 1 à 3 ans). Col. 4: Poulains (au-dessous de 1 an.). Col. 5: Taureaux (au-dessus de 2 ans). Col. 6: Vaches. Col. 7: Jeunes taureaux (de 1 à 2 ans). Col. 8: Génisses (au-dessus de 1 an). Col. 9: Veaux de taureaux (au-dessous de 1 an). Col. 10: Veaux de vache (au-dessous de 1 an). Col. 11: Moutons (au-dessus de 1 an. Col. 12: Agneaux (au-dessous de 1 an). Col. 13—14: (au-dessus de 6 mois). Col. 15: Verrats (au-dessous de 6 mois). Col. 16: Truies pleines et alla-itantes (au-dessus de 6 mois). Col. 17: Truies non pleines (au-dessus de 6 mois). Col. 18: Porcs gras (au-dessus de 6 mois). Col. 19: Jeunes porcs (de 2 à 6 mois). Col. 20: Porcelets (au-dessous de 2 mois). Col. 21: Poules (au-dessus de 6 mois). Col. 22: Autres volailles (au-dessus de 1 an.).

Tabl. N:o 5. Laiteries; nombre, possesseurs, pourvoyeurs du lait, quantité du lait reçu et production,

a) Par départements et arrondissements — b) Par sociétés d'agriculture — c) Par départements et catégories de possession.

Col. 2: Nombre de laiteries. Col. 3: Possédées par des particuliers. Col. 4: Sociétés anonymes. Col. 5: Soc. coopératives. Col. 6: Le nombre maximum des pourvoyeurs du lait. Col. 7: Jours de travail. Col. 8: Quantité du lait reçu de producteurs. Col. 9: Crème reçue. Col. 10: Lait employé pour la fabrication du beurre. Col. 11: Pour la fabrication du fromage. Col. 12: Lait employé pour 1 kg du beurre. Col. 13: Pour 1 kg du fromage. Col. 14: % de matière grasse du lait. Col. 15: Crème employé pour la fabrication du beurre. Col. 16: Lait écrémé pour la fabrication du fromage. Col. 17: Production de beurre. Col. 18—24: Production de fromage. Col. 25: Production de beurre fabriqué de petit-lait.

TAULULIITTEITÄ
TABELLBILAGOR
TABLEAUX

Taulullite } No I. (Jatkuu.)
 Tabellbilaga } (Forts.)

Lääni ja kihlakunta Län och härad	Syysvehnä Höstvete		Kevätvehnä Vårvete		Ruis Råg	
	Ala Areal ha	Sato Skörd dt	Ala Areal ha	Sato Skörd dt	Ala Areal ha	Sato Skörd dt
1	2.	3	4	5	6	7
Oulun lääni — Uleåborgs län	5	81	3 736	47 190	11 213	120 317
Saloisten kihlakunta — Saloinen härad	2	33	1 090	13 807	3 778	39 351
Haapajarven kk. — Haapajarvi hd	3	48	1 074	13 706	3 367	35 652
Kajaanin kk. — Kajaani hd	0	0	288	5 060	1 382	17 036
Oulun kk. — Oulu hd	0	0	1 284	14 617	2 686	28 278
Lapin lääni — Lapplands län	0	0	276	3 858	479	6 194
Kemin kihlakunta — Kemi härad	0	0	276	3 858	462	6 070
Kittilän kk. — Kittilä hd	—	—	—	—	17	124
Petsamon kk. — Petsamo hd	—	—	—	—	—	—
Maaseutu — Landsbygd	8 424	140 277	120 951	1 616 210	175 689	2 071 524
Kaupungit — Städerna	44	666	1 169	16 238	786	9 953
Valtakunta — Riket	8 468	140 943	122 120	1 632 448	176 475	2 081 477

b) Maanviljelysseuroittain b) Inom lantbrukssällskapen

Lääni ja kihlakunta Län och härad	Ohra Korn		Kaura Havre		Sekuli Blandsid		Herne Ärter		Peruna Potatis		Sokerijuuriikas Sockerbetsa							
	Ala Areal ha	Sato Skörd dt	Ala Areal ha	Sato Skörd dt	Ala Areal ha	Sato Skörd dt	Ala Areal ha	Sato Skörd dt	Ala Areal ha	Sato Skörd dt	Ala Areal ha	Sato Skörd dt						
1	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19						
Uudenmaan läänin mvs.	1 429	22 518	9 984	151 906	11 229	136 694	5 574	91 266	28 999	443 603	751	11 703	1 720	13 395	4 721	488 358	136	13 242
Nylands och Tavastehus läns lnsk	1 125	17 806	9 200	136 819	5 974	73 595	1 572	26 342	19 960	304 667	312	4 708	1 105	8 762	4 251	389 120	82	8 933
Varsinais-Suomen mvs.	3 450	58 778	13 440	173 270	18 212	246 380	8 588	127 497	46 478	683 836	502	7 190	2 651	32 678	7 502	1 124 682	2 191	335 716
Finska Hushållningssällskapet	665	13 211	4 451	60 896	1 751	24 449	418	6 541	5 512	71 491	178	2 214	653	9 863	1 250	231 594	259	54 197
Satakunnan mvs.	539	8 469	10 803	147 145	15 273	194 697	10 667	152 108	36 587	488 999	313	4 223	1 350	17 203	6 125	913 347	22	744
Hämeen-Satakunnan mvs.	264	4 211	3 621	49 158	7 491	97 547	4 744	70 535	14 908	209 548	144	2 040	847	9 232	2 868	369 029	12	637
Hämeen läänin mvs.	540	8 844	8 374	119 281	10 983	143 606	8 180	129 726	29 412	414 015	250	3 502	1 173	10 492	4 854	532 362	124	14 951
Itä-Hämeen mvs.	83	1 291	3 339	48 476	7 806	83 002	3 263	48 292	14 272	192 569	94	1 238	405	4 678	2 257	232 700	15	1 747
Läntisen Viipurin läänin mvs.	74	994	3 144	48 100	3 515	43 567	790	10 738	7 903	115 347	20	342	255	3 150	1 743	216 472	11	1 269
Viipurin läänin mvs.	48	786	13 742	157 600	12 235	136 540	7 100	83 291	21 962	262 862	161	2 222	795	8 409	5 086	655 278	195	18 657
Laatokan Karjalan mvs.	129	2 125	6 135	78 685	6 217	66 575	4 402	57 933	10 160	131 019	217	2 746	388	4 699	1 972	278 844	21	1 935
Mikkelin läänin mvs.	—	—	5 398	69 923	12 554	143 519	3 219	39 302	19 136	211 104	177	1 955	231	2 672	4 056	510 738	3	138
Kuopion mvs.	5	81	4 934	68 569	10 730	129 655	9 135	117 980	17 222	224 224	240	3 249	291	3 669	4 959	764 245	0	—
Pohjois-Karjalan mvs.	5	81	4 934	68 569	10 730	129 655	9 135	117 980	17 222	224 224	240	3 249	291	3 669	4 959	764 245	0	—
Keski-Suomen mvs.	27	442	3 384	38 400	7 148	69 971	4 766	55 352	12 038	127 745	179	1 656	96	1 173	2 788	580 291	6	241
Etelä-Pohjanmaan mvs.	18	294	8 897	109 522	18 902	209 589	11 049	135 465	27 953	353 496	222	2 699	260	3 283	6 916	1 278 700	9	—
Österbottens svenska lnsk	18	295	3 088	45 154	4 710	59 944	6 413	88 000	10 553	151 389	396	5 304	62	732	2 465	579 630	0	—
Keski-Pohjanmaan mvs.	—	—	879	13 205	4 411	44 447	5 115	64 283	5 024	62 548	228	2 779	110	1 198	3 102	637 090	16	—
Oulun l. Talousseura	5	81	3 004	36 232	7 968	83 574	12 527	152 705	11 248	129 379	614	6 771	251	3 964	974	209 542	0	—
Kajaanin mvs.	0	—	288	5 060	1 382	17 036	2 520	38 216	1 525	22 571	99	1 488	5	60	839	139 637	0	—
Perä-Pohjolan mvs.	0	—	276	3 858	437	5 756	4 552	53 358	78	9 524	246	3 050	6	—	224	52 741	—	—
Lapin-Maatalousseura	—	—	—	—	17	124	1 054	14 340	17	211	0	0	—	—	—	—	—	—
Maaseutu — Landsbygden	8 424	140 277	120 951	1 616 210	175 689	2 071 524	119 129	1 603 001	351 461	4 723 787	5 512	73 012	12 987	143 175	73 411	10 700 075	3 103	452 449

Taululiite }
Tabellbilaga }

Peltokasvien hehtaarisadot v. 1943, lääneittäin ja maanviljelysseuroittain.
Åkerväxternas hektarskördar år 1943, länsvis och inom lantbrukssällskapen.

Alue — Område	Syysvehnä Hösteveä	Syysvehnä Varveä	Kevävehnä Råg	Kunns Råg	Ohra Korn	Kaura Hayre	Bianstid Sakni	Herne Äter	Penna Pekäls	Sokeri- juurikas Sokerheä	Lanttu Kärot	Turnipsi Turnips	Munt juuri- kasvi Andra rot frukter	Vilanta- rehu Grönfoder	Peltonen Valhö
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
a) Läanit ja valtakunta. — Län och riket.															
Uudenmaan l. — Nylands l.	1 579	1 505	1 222	1 646	1 528	1 544	784	9 780	10 172	17 199	17 326	17 664	16 280	3 038	
Turun ja Porin l. — Åbo och Björne- borgs l.	1 727	1 331	1 322	1 457	1 412	1 392	1 268	15 151	15 273	24 965	25 608	24 317	12 817	2 740	
Ahvenanmaa — Åland	1 735	1 322	1 275	1 157	1 061	1 050	1 546	18 589	30 349	30 400	36 500	26 000	15 239	3 008	
Hämeen l. — Tavastehus l.	1 614	1 415	1 265	1 547	1 406	1 395	1 005	11 395	11 397	17 360	20 085	23 753	15 478	3 085	
Viipurin l. — Viborgs l.	1 556	1 234	1 122	1 237	1 271	1 270	1 131	13 074	9 630	21 025	24 287	17 356	15 011	2 440	
Mikkelin l. — St. Michels l.	1 643	1 307	1 102	1 235	1 116	1 117	1 126	12 353	9 425	19 531	22 555	16 050	11 735	2 555	
Kuopion l. — Kuopio l.	1 620	1 300	1 133	1 250	1 250	1 261	1 251	14 774	4 017	17 976	19 883	18 275	15 840	2 362	
Vaasan l. — Vasa l.	1 637	1 272	1 075	1 262	1 252	1 232	1 195	18 598	4 200	24 151	28 490	22 046	12 233	2 030	
Oulun l. — Uleåborgs l.	1 620	1 265	1 074	1 256	1 213	1 177	1 484	20 889	—	19 337	18 736	20 421	12 304	1 953	
Lapin l. — Lapplands l.	—	1 395	1 295	1 223	1 240	1 240	—	18 228	—	14 000	17 659	19 434	8 230	1 943	
Valtakunta — Riket	1 664	1 337	1 179	1 346	1 344	1 325	1 103	14 575	14 520	20 240	23 994	21 533	14 168	2 450	
b) Maanviljelysseurat. — Lantbrukssällskap.															
Uudenmaan l. mvs.	1 576	1 521	1 217	1 637	1 530	1 558	779	10 344	9 737	17 069	18 833	18 684	16 311	2 917	
Nylands o. Tavastehus läns l.	1 583	1 487	1 232	1 675	1 526	1 509	793	9 134	10 894	17 932	13 877	16 424	16 249	3 218	
Finska Hushållningssällskapet	1 987	1 368	1 396	1 565	1 297	1 243	1 510	18 528	20 925	21 618	37 639	26 679	15 243	2 940	
Varsinais-Suomen mvs.	1 702	1 288	1 354	1 484	1 471	1 432	1 233	15 007	15 323	34 106	20 919	24 383	14 330	2 714	
Satakunnan mvs.	1 571	1 367	1 276	1 427	1 337	1 349	1 274	14 899	3 382	25 451	28 610	22 141	10 589	2 754	
Hämeen l. mvs.	1 632	1 424	1 308	1 586	1 408	1 401	894	10 969	12 057	17 286	19 261	23 316	14 280	3 205	
Hämeen-Satakunnan mvs.	1 595	1 359	1 304	1 491	1 407	1 417	1 090	12 885	5 308	14 142	19 702	22 048	17 273	3 042	
Itä-Hämeen mvs.	1 560	1 464	1 067	1 483	1 356	1 317	1 155	10 225	11 647	22 028	22 401	27 703	15 514	2 788	
Länt. Viipurin l. mvs.	1 343	1 530	1 240	1 360	1 460	1 710	1 235	12 418	11 536	20 000	26 154	15 000	15 000	2 565	
Viipurin l. mvs.	1 638	1 146	1 114	1 174	1 195	1 228	1 058	12 888	9 568	21 937	22 667	17 122	15 302	2 330	
Laatokan-Karjalan mvs.	1 647	1 283	1 071	1 316	1 290	1 265	1 211	14 141	9 214	19 761	20 308	19 393	14 572	2 593	
Mikkelin l. mvs.	—	1 296	1 143	1 221	1 104	1 105	1 157	12 602	4 600	19 350	22 831	15 000	10 645	2 606	
Kuopion mvs.	1 620	1 390	1 209	1 292	1 302	1 354	1 261	15 407	—	18 000	19 390	22 045	18 730	2 493	
Pohjois-Karjalan mvs.	1 620	1 203	1 012	1 142	1 158	1 111	1 222	13 643	4 017	17 960	20 250	13 886	9 368	2 181	
Etelä-Pohjanmaan mvs.	1 633	1 231	1 072	1 226	1 264	1 216	1 243	18 489	(467)	25 338	27 236	22 047	11 224	2 058	
Keski-Suomen mvs.	1 637	1 134	979	1 161	1 061	1 080	1 175	13 641	—	23 108	20 524	22 047	13 364	1 942	
Österbottens svenska l.	1 639	1 462	1 273	1 372	1 434	1 339	1 181	23 521	—	31 908	40 142	22 041	10 000	2 181	
Keski-Pohjanmaan mvs.	—	1 502	1 008	1 257	1 245	1 219	1 189	21 619	—	16 500	24 421	22 046	15 000	1 900	
Oulun l. Talousseura	1 620	1 208	1 050	1 219	1 151	1 103	1 579	20 544	—	18 174	18 143	22 047	13 923	1 845	
Kajaanin mvs.	—	1 757	1 234	1 518	1 486	1 503	1 200	21 488	—	21 064	21 764	13 730	9 059	2 205	
Perä-Pohjolan mvs.	—	1 395	1 318	1 173	1 240	1 240	—	16 617	—	17 000	17 954	19 000	9 418	1 948	
Lapin Maatalousseura	—	—	729	1 361	1 241	—	—	23 545	—	8 000	10 000	22 025	5 000	1 838	

Taululiite } N:o 3. Niityn pinta-ala ja sato maalaiskunnissa lääneittäin ja maanviljelysseuroittain.
 Tabellbilaga } Ängsarealen och skörden i landskommunerna länsvis och inom lantbrukssällskapen.

Alue — Område	Koko ala Hela ängsarealen ha	Korjattu heinäksi Därav bärgat till hö ha	Sato ha:lta Skörd per ha kg	Koko sato Totalskörd dt
1	2	3	4	5
a) Läänit ja valtakunta. — Län och riket.				
Uudenmaan l. — Nylands l.	13 067	4 835	1 786	86 353
Turun ja Porin l. — Åbo- och Björneborgs l.	23 464	10 465	1 735	181 568
Ahvenanmaa — Åland	1 020	687	800	5 496
Hämeen l. — Tavastehus l.	13 858	5 973	1 689	100 884
Viipurin l. — Viborgs l.	24 610	13 462	1 424	191 699
Mikkelin l. — St. Michels l.	10 715	6 161	1 178	72 577
Kuopion l. — Kuopio l.	53 031	36 591	1 248	456 656
Vaasan l. — Vasa l.	28 086	13 257	1 035	137 210
Oulun l. — Uleåborgs l.	147 229	115 428	833	961 515
Lapin l. — Lapplands l.	71 561	59 251	611	362 103
Valtakunta — Riket	386 641	266 110	961	2 556 061
b) Maanviljelysseurat. — Lantbrukssällskap.				
Uudenmaan l. mvs.	8 162	3 022	1 786	53 971
Nylands o. Tavastehus läns l.	4 905	1 813	1 786	32 382
Finska Hushållningssällskapet	2 156	1 189	1 195	14 211
Varsinais-Suomen mvs.	9 125	4 071	1 735	70 630
Satakunnan mvs.	13 203	5 892	1 735	102 223
Hämeen l. mvs.	6 697	2 885	1 689	48 727
Hämeen-Satakunnan mvs.	4 046	1 744	1 689	29 458
Itä-Hämeen mvs.	4 492	2 214	1 436	31 784
Länt. Viipurin l. mvs.	1 713	942	1 425	13 419
Viipurin l. mvs.	13 035	7 135	1 424	101 600
Laatokan-Karjalan mvs.	9 862	5 385	1 424	76 681
Mikkelin l. mvs.	8 808	5 064	1 178	59 658
Kuopion mvs.	28 728	19 832	1 248	247 507
Pohjois-Karjalan mvs.	24 303	16 759	1 248	209 148
Etelä-Pohjanmaan mvs.	5 833	2 757	1 035	28 540
Keski-Suomen mvs.	6 938	3 250	1 081	35 117
Österbottens svenska l.	12 378	5 846	1 035	60 510
Keski-Pohjanmaan mvs.	8 688	5 671	891	50 530
Oulun l. Talousseura	103 508	81 329	826	671 686
Kajaanin mvs.	41 649	32 666	833	272 109
Perä-Pohjolan mvs.	46 826	38 750	611	236 815
Lapin maatalousseura	21 586	17 894	611	109 355
Valtakunta — Riket	386 641	266 110	961	2 556 061

Oikaisuja vuoden 1943 maatalous-tilastoon.

Tekstiosassa:

- Siv. 5. Kolmannen kappaleen toinen ja kolmas lause poistettava, koska korjaukset vuoden 1942 tilastoon on painatuksen aikana tehty.
- » 11. Kuitukasvien alaan luettu kuituöljypellava, joka tavallisesti luetaan öljykasveihin. Kuitukasvien ala ilman kuituöljypellavaa on 4 639 ha; öljykasvien ala on viljelyssopimustilaston mukaan 2 286 ha (yhteensä maaseutu ja kaupungit).
- » 13. Ylemmässä taulukossa sokerijuurikkaan ja turnipsin naattien tilastoluvut vaihtuneet.

Taulukko-osassa:

- Siv. 24. (taulukko N:o 1). Kihlakuntien nimien järjestys Hämeen, Viipurin ja Kuopion lääneissä vaihtunut. Oikea järjestys:
(*Hämeen lääni:*) Tammelan kk., Pirkkalan kk., Ruoveden kk., Jämsän kk., Hauhon kk., Hollolan kk., (*Viipurin lääni:*) Kymen kk., Lappeen kk., Jääsken kk., Viipurin kk., Rannan kk., Rajajoen kk. jne.
(*Kuopion lääni:*) Rautalammin kk., Kuopion kk., Iisalmen kk., Liperin kk., Ilomantsin kk., Pielisjärven kk.
Tilastoluvut tässä mainitussa oikeassa järjestyksessä sivuilla 25, 26 ja 27, mutta sivulla 24 samassa virheellisessä järjestyksessä, mikä esiintyy nimien kohdalla.

Rättelser till 1943 års lantbruksstatistik.

I textavdelningen:

- Sid. 5. Den andra och tredje satsen i tredje stycket bör avlägsnas, emedan korrigeringsarna i 1942 års statistik har gjorts redan under tryckningen.
- » 11. Till fiberväxterna har räknats fiberoljelin, som vanligen räknas till oljeväxterna. Fiberväxternas areal utan fiberoljeväxter är 4 639 ha; oljeväxternas areal är enligt statistiken över odlingskontrakter 2 286 ha (inalles landsbygden och städerna).
- » 13. I den övre tabellen ha statistiktalen för blasten av sockerbeta och turnips förväxlats.

I tabellavdelningen:

- Sid. 24. (tabellbilagan N:o 1). Ordningföljden för häradernas namn i Tavastehus, Viborgs och Kuopio län har förväxlats. Den riktiga ordningen:
(*Tavastehus län:*) Tammela hd., Pirkkala hd., Ruovesi hd., Jämsä hd., Hauho hd., Hollola hd.
(*Viborgs län:*) Kymi hd., Lappee hd., Jääski hd., Viborgs hd., Ranta hd., Rajajoki hd. osv.
(*Kuopio län:*) Rautalampi hd., Kuopio hd., Iisalmi hd., Liperi hd., Ilomantsi hd., Pielisjärvi hd.

Statistiktalen äro i härnämnda riktig ordning på sidorna 25, 26 och 27, men på sid. 24 i samma orätta ordning, som framträder i avseende å namnen.